

Høgskulen på Vestlandet

ØMF190 Bacheloroppgave - Økonomi og administrasjon

ØMF190 Bacheloroppgave

Predefinert informasjon

Startdato:	14-05-2020 09:00	Termin:	2020 VÅR
Sluttdato:	15-05-2020 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave		
SIS-kode:	203 ØMF190 1 MA1 2020 VÅR		
Intern sensor:	Torstein Dahle		

Deltaker

Navn:	Ingunn Austreid
Kandidatnr.:	312
HVL-id:	571871@hvl.no

Informasjon fra deltaker

Egenerklæring *: Ja
Inneholder besvarelsen konfidensielt materiale?: Nei
Jeg bekrefter at jeg har registrert oppgavetittelen på norsk og engelsk i StudentWeb og vet at denne vil stå på vitnemålet mitt *:

Gruppe

Gruppenavn:	Gruppenummer:	20
Andre medlemmer i gruppen:	Dang Bich Phuong Dinh, Senait Ghirmai, Ingrid Tuedt Nord	

Jeg godkjenner autalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei

BACHELOROPPGAVE

Betydningen av periodiseringsforskjeller i regnskap og skatt for de små aksjeselskapene
– en studie om muligheter til forenkling.

A study of the effect of temporary variations that exist between the tax and financial regulations and a possible harmonization of the regulations.

Ingrid Nord, Senait Ghirmai

Ingunn Austreid, Dang Bich Phuong Dinh

Økonomi og administrasjon/Høgskulen på Vestlandet/Fordypning i regnskap og skatt

Veileder: Torstein Dahle

Innleveringsdato: 15.mai.2020

Dato: 15.mai.2020

Bacheloroppgave / Hovedprosjektoppgave - Referanseside

<p><i>Tittel:</i></p> <p><i>Norsk: Betydningen av periodiseringsforskjeller i regnskap og skatt for de små aksjeselskapene – en studie om muligheter til forenkling.</i></p> <p><i>Engelsk: A study of the effect of temporary variations that exist between the tax and financial regulations and a possible harmonization of the regulations.</i></p>	<p><i>Dato: 15.mai.2020</i></p>
	<p><i>Rapportnummer:</i></p>
<p><i>Forfatter(e):</i></p> <p><i>Ingrid Nord</i></p> <p><i>Senait Ghirmai,</i></p> <p><i>Ingunn Austreid</i></p> <p><i>Dang Bich Phuong Dinh</i></p>	<p><i>Antall sider u/vedlegg:66</i></p>
	<p><i>Antall sider vedlegg: 3</i></p>
<p><i>Veileder:</i></p> <p><i>Torstein Dahle</i></p>	<p><i>Institutt/Campus: Bergen</i></p>
<p><i>Fordypning: Regnskap og skatt</i></p>	
<p><i>Merknader:</i></p>	
<p><i>Kontaktvirksomhet:</i></p>	

Sammendrag:

I denne oppgaven ser vi nærmere på virkningen av midlertidige forskjeller som oppstår på grunn av periodiseringsforskjeller mellom skatte- og finansregnskapet. Problemstillingen vi har arbeidet ut i fra er:

“Hvor mye betyr ulik periodisering mellom regnskaps- og skatteregler for de små aksjeselskapene? Hvilken konsekvens vil en harmonisering av regelverkene som medfører lik periodisering mellom regnskapene, ha for regnskaps-bildet til disse selskapene?”

I teoridelen går vi inn på viktige begreper samt utredninger og artikler fra fagpersoner. Dette danner grunnlaget for å besvare problemstillingen. Vi går først nærmere inn på gjeldende regelverk for små selskaper, før vi ser på behovet for forenklinger, for så å beskrive ulike forslag til forenkling av regelverket. Temaet om forenkling var det som i første rekke ledet oss inn på problemstillingen. Vi ønsket å se nærmere på hvordan endringer i regelverkene, som vil føre til endring av målinger knyttet til periodiseringsforskjellene og dermed en endring av størrelsen på de midlertidige forskjellene i regnskapet, ville påvirke bedriftene i gruppen “små foretak”.

I oppgaven har vi benyttet oss av kvantitativ metode. Aktuelle tallverdier er hentet ut fra årsregnskap og årsberetning med noter fra et tilfeldig utvalg av selskaper. Dataene er brukt til å gi et bilde av betydningen av persiodiseringsforskjellene og for å få en videre forståelse for hvordan endringer av regelverket vil påvirke finansregnskapet. Vår opprinnelige antagelse var at periodiseringsforskjellene ikke ville ha så stor betydning for de minste bedriftene i gruppen “små foretak”. Etter å ha foretatt en analyse av årsregnskapene har dette vist seg å være mer komplekst og sammensatt enn først antatt. Når vi nå har fullført dette arbeidet ser vi at det kan være interessant med ytterligere forskning på problemstillingen. En aktuell tilnærming kunne være å se nærmere på enkelte områder i regnskapet og undersøke hvordan ulike poster enkeltvis påvirkes av en evt. forenkling av regelverket - sett i sammenheng med ulike typer selskaper av ulik størrelse gjennom en kvalitativ og kvantitativ studie.

Stikkord:

Periodiseringsforskjeller	Forenkling	Små aksjeselskap
---------------------------	------------	------------------

Summary in English:

In this thesis we look at the effect of temporary variations that exist between the tax and financial regulations that arise due to timing differences when revenue and expenses are recorded and recognized. The issues we have worked on are:

“How much do these differences in the timing of when revenues and expenses are recorded and recognized mean for small entities? What effect will harmonization of the regulations, entailing elimination of timing differences, have on the accounts of these companies?”

In the theory section, we discuss important concepts as well as reports and articles from professionals. This forms the basis for answering the research question. We also look at the concepts related to any differences between the tax and financial regulations that are related to when revenue and expenses are recorded and recognized. We then describe various proposals for simplification of the regulations. The subject of simplification of legislation was what primarily led us to our research questions. We wanted to take a closer look at how changes in the regulations, which will lead to changes in measurements related to the timing differences and thus a change in the amount of the temporary differences, would affect small entities.

We have used a quantitative method in this thesis. Actual figures were derived from annual accounts, selected randomly. The data collected was used to gain an understanding at how changes to the regulations will affect the financial accounts. Our initial assumption was that the timing differences would not be so significant to the small entities. However after conducting the analysis it has proved to be more complex than previously assumed and we arrived at the conclusion that deeper look into the problem could be worthwhile, for example a study could be undertaken that uses both qualitative and quantitative methods to look more closely at specific areas of the accounts. This study can be done to examine how different items are individually affected by simplification of legislation in conjunction with company types and sizes.

Keywords:

Timing difference	Simplification	Small entities
-------------------	----------------	----------------

Fylles ut ved å klikke på boksene til høyre i skjemaet		
1.	Jeg/vi erklærer at min/vår besvarelse er mitt/vårt eget arbeid, og at jeg/vi ikke har brukt andre kilder eller mottatt annen hjelp enn det som er nevnt i besvarelsen.	☒
2.	Jeg/vi erklærer videre at denne besvarelsen: <ul style="list-style-type: none"> - ikke har vært brukt til annen eksamen - ikke refererer til andres arbeid uten at dette er oppgitt - ikke refererer til eget tidligere arbeid uten at dette er oppgitt - har alle referansene oppgitt i litteraturlisten - ikke er en kopi, duplikat eller avskrift av andres arbeid eller besvarelse 	☒
3.	Jeg/vi er kjent med at brudd på ovennevnte er å betrakte som fusk og kan medføre annullering av eksamen og utestengelse fra universiteter og høyskoler i Norge, jf. Universitets- og høyskoleloven §§4-7 og 4-8 , samt Forskrift om eksamen §10 .	☒
4.	Jeg/vi er kjent med at høyskolen vil behandle alle saker hvor det foreligger mistanke om fusk etter høyskolens studieforskrift	☒

Forord

Denne bacheloroppgaven er skrevet som en del av økonomi- og administrasjonsstudiet på Høgskulen på Vestlandet, innen fordypningsretningen regnskap og skatt. Oppgaven er gjennomført av 4 studenter i perioden desember 2019 til mai 2020.

Temaet for oppgaven vår er periodiseringsforskjellene mellom regnskap- og skatteregelverket for små aksjeselskap. Dette er et tema vi synes har vært interessant og spennende å fordype oss i. Hele prosessen med å komme fram til en problemstilling, innhenting av datamateriale, analyse og skriving av oppgaven, har vært utrolig lærerik. I et annerledes semester der COVID-19 restriksjoner har bydd på noen uforutsette utfordringer i forbindelse med gruppe- og veiledningsmøter, har likevel samarbeid og arbeidsflyt fungert veldig bra.

Vi vil takke veilederen vår Torstein Dahle for gode og nyttige diskusjoner, konstruktive tilbakemeldinger og stor tilgjengelighet gjennom disse månedene.

Bergen 15. Mai 2020

Innholdsfortegnelse

Forord	5
Innholdsfortegnelse	6
Figurliste	8
Tabelliste	9
Forkortelser og begrepsforklaringer	10
1. Innledning	12
1.1. Vår problemstilling	13
1.2. Avgrensing av oppgaven	14
1.3. Oppgavens oppbygning	14
2. Teori	15
2.1. Gjeldende regelverk	16
2.1.1. Definisjon av små bedrifter	16
2.1.2. NRS 8 God regnskapsskikk for små foretak	16
2.1.3. Begrenset regnskapsplikt for små enkeltforetak og små ansvarlig selskap	17
2.1.4. Gjeldende EU-regelverk for mikroforetak	18
2.2. Behov for ytterligere forenklinger	18
2.2.1. Hvorfor er det viktig med forenkling av regelverket?	18
2.3. Hvordan oppstår periodiseringsforskjeller?	19
2.3.1. Bakgrunn for utsatt skatt-modell	19
2.3.2. Utsatt skatt-modell	20
2.3.2.1. Midlertidige forskjeller	20
2.3.2.2. Permanente forskjeller	24
2.3.2.3. Utsatt skatteforpliktelse og utsatt skattefordel	24
2.3.2.4. Skattekostnad og betalbar skatt	25
2.4. Forslag til nye forenklinger av regelverket	26
2.4.1. Forstudie av Hans Robert Schwencke	26
2.4.2. Trond Kristoffersen - forenkling av regnskapsreglene	28
2.4.3. Mikroforetak	29
2.5. Ulike områder som kan bli påvirket av en harmonisering	31
2.5.1. Likviditet	31
2.5.1.1. Definisjon av likviditet	31

2.5.1.2.	Likviditet og endring utsatt skatt	31
2.5.2.	Rettvisende bilde	32
2.5.3.	Regnskapsmanipulasjon	32
3.	Metode og forskningsdesign	33
3.1.	Valg av metode og forskningsdesign	34
3.1.1.	Forskningsdesign	34
3.1.2.	Forundersøkelse	34
3.1.3.	Vår metode	35
3.2.	Utvalg	35
3.3.	Reliabilitet og validitet	36
3.4.	Svake sider	38
3.5.	Etikk	38
4.	Presentasjon av datamaterialet	38
5.	Resultat og analyse	41
5.1.	Formålet med analysen	41
5.2.	Analysens disposisjon	42
5.3.	Forskningsspørsmål 1: Hvor store er endringene i midlertidige forskjeller i et regnskapsår for de små aksjeselskapene, sett i forhold til resultat før skatt?	42
5.3.1.	Hvor mye utgjør endring midlertidig forskjeller i forhold til resultat før skatt	43
5.3.2.	Selskaper med 5% eller lavere endring midlertidige forskjeller pr resultat før skatt	45
5.3.3.	Selskaper med mer enn 5% endring i midlertidige forskjeller pr resultat før skatt	46
5.3.4.	Inntektsfordeling hos selskaper uten periodiseringsforskjeller	48
5.3.5.	Oppsummering forskningsspørsmål 1	49
5.4.	Forskningsspørsmål 2: Er det forskjell i hvor mye periodiseringsforskjeller betyr for selskaper av ulik størrelse?	50
5.4.1.	Mikroregnskapsdirektivets kriterier	50
5.4.2.	Andre foreslåtte kriterier for mikroforetak	51
5.4.3.	Grense for mikroforetak basert på utvalget	51
5.4.4.	Korrelasjon	52
5.4.5.	Oppsummering forskningsspørsmål 2	56
5.5.	Forskningsspørsmål 3: Hva vil det si for finansregnskapets regnskaps-bilde dersom man innførte harmoniserende forenklinger i regelverket?	56
5.5.1.	Likviditet	57
5.5.2.	Et rettvisende bilde	58
5.5.3.	Manipulasjon	59

5.5.4.	Årsresultatet	59
5.5.5.	Oppsummering forskningsspørsmål 3	60
6.	Konklusjon og ettertanke	62
7.	Forslag til videre forskning	62
	Litteraturliste/kilder	63
	Vedlegg A	66
	Vedlegg B	67

Figurliste

<i>Figur 1: Årsaker til at midlertidige forskjeller oppstår. Fra "Regnskaps- og skattemessige forskjeller: Resultatskatt" av E. Pettersen & J. O. Gisvoldløkk, 2015, Revisjon og Regnskap nr 3.</i>	21
<i>Figur 2: Verdi av driftsmiddel etter regnskapsmessige og skattemessige avskrivninger</i>	22
<i>Figur 3: Beregning av skattemessig avsetning for tap på kundefordringer. Fra "Regnskaps- og skattemessige forskjeller: Resultatskatt" av E. Pettersen & J. O. Gisvoldløkk, 2015, Revisjon og Regnskap nr 3.</i>	23
<i>Figur 4: Sammenheng mellom resultatregnskap og beregning av alminnelig inntekt. Fra forelesningsnotat i Skatte- og avgiftsrett II, av Torstein Dahle, 2020. Gjengitt med tillatelse.</i>	26
<i>Figur 5: Diagrammet viser endring midlertidige forskjeller i forhold til resultat før skatt</i>	44
<i>Figur 6: Figuren viser fordelingen av antall selskaper der endring midlertidige forskjeller utgjør mindre enn 5% i forhold til resultat før skatt</i>	45
<i>Figur 7: Endring midlertidige forskjeller pr. resultat før skatt.</i>	47
<i>Figur 8: Oversikt over inntektsfordeling hos selskaper uten endring midlertidige forskjeller i 2018. En stor andel av selskapene har en omsetning under 100 000 kr dette regnskapsåret.</i>	49
<i>Figur 9: Utskrift fra bivariat regresjonsanalyse</i>	54
<i>Figur 10: Utskrift fra multivariat regresjonsanalyse</i>	55

Tabelliste

<i>Tabell 1:Faste prosentsatser for forfalte fordringer. Fra "Fjerning av midlertidige forskjeller for små aksjeselskaper" av H. R. Schwencke, 2019, Revisjon og Regnskap nr 5.</i>	23
<i>Tabell 2:Datamateriale fra selskapene i utvalget</i>	39
<i>Tabell 3:Tabellen viser antall selskaper i ulike intervaller med endring midlertidige forskjeller i forhold til resultat før skatt.</i>	44
<i>Tabell 4:Tabellen viser fordelingen av antall selskaper der endring midlertidige forskjeller utgjør mindre enn 5% i forhold til resultat før skatt</i>	45
<i>Tabell 5:Tabellen viser fordelingen av endring midlertidige forskjeller i forhold til resultat før skatt over flere intervaller.</i>	46
<i>Tabell 6:Fordeling av endring midlertidige forskjeller pr resultat før skatt der andel er over 100%</i>	47
<i>Tabell 7:Inntektsfordeling for selskaper uten endring midlertidige forskjeller i 2018.</i>	48
<i>Tabell 8:Tabellen viser fordeling av selskapene i utvalget etter kriteriene balansesum under 1 mill kr og omsetning under 3 mill kr.</i>	52
<i>Tabell 9:Antall selskaper med endring utsatt skatt og utsatt skattefordel i utvalget</i>	58

Forkortelser og begrepsforklaringer

GRS: Norsk God regnskapsskikk

IFRS: International Financial Reporting Standards

NOU: Norges offentlige utredninger

NRS (F): Foreløpig Norsk RegnskapsStandard

NRS: Norsk regnskapsstandard

rskl: Regnskapsloven - Lov av 17.juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v.

sktl: Skatteloven - Lov av 26.mars 1999 nr.14 om skatt av formue og inntekt

Betalbar skatt: "Skatt beregnet på grunnlag av skattemessig resultat" (NRS (F) Resultatskatt punkt 2.1, 2010)

Begrenset regnskapsplikt: "Regnskapspliktige enkeltpersonforetak og ansvarlige selskaper som oppfyller vilkårene for små foretak i § 1-6, kan utarbeide årsregnskap basert på skatterapporteringen av årsresultat og balanse samt tilpassede tilleggsopplysninger når dette kan anses som god regnskapsskikk for slike regnskapspliktige. Første punktum gjelder ikke for ansvarlige selskaper der en eller flere av deltagerne er en juridisk person med begrenset ansvar". (rskl § 3-2b første ledd)

Endring midlertidige forskjeller: forskjellen mellom årets inngående verdi av midlertidige forskjeller og årets utgående verdi av midlertidige forskjeller.

Forsiktighetsprinsippet: Urealisert tap skal resultatføres (rskl 4-1 første ledd)

Lineære avskrivninger: "å avskrive et driftsmiddel med like store beløp hvert år over eiendelens økonomiske levetid" (Store norske leksikon)

Midlertidige forskjeller: består av tidsforskjeller og andre midlertidige resultatforskjeller (NRS (F) Resultatskatt punkt 2.1)

Opptjeningsprinsippet: Inntekt skal resultatføres når den er opptjent (rskl 4-1 første ledd)

Permanente forskjeller: “Oppstår som følge av forskjeller mellom innholdet av regnskapsmessige og skattemessige inntekts- og kostnadsbegreper” (NRS (F) Resultatskatt punkt 2.1)

Saldoavskrivninger: “hvert år kan man skrive av en viss prosentandel av investeringskostnaden som ikke er avskrevet tidligere (“saldoen”), dvs en geometrisk avskrivningsprofil” (NOU 2014: 13 punkt 10.3)

Sammenstillingsprinsippet: Utgifter skal kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt (rskl 4-1 første ledd)

Skattekostnad: “Resultatskatt sammenstilt med regnskapsmessig resultat. Kostnaden består av betalbar skatt, eksklusive betalbar skatt på poster som er ført direkte mot egenkapitalen, og utsatt skatt i resultatregnskapet” (NRS (F) Resultatskatt punkt 2.1)

Skattereduserende (negative) midlertidige forskjeller: “Reduserer fremtidig skattepliktig resultat i forhold til regnskapsmessig resultat på det tidspunkt forskjellen reverserer” (NRS (F) Resultatskatt punkt 2.1)

Skatteøkende (positive) midlertidige forskjeller: “Øker fremtidig skattepliktig resultat i forhold til regnskapsmessig resultat på det tidspunkt forskjellene reverseres” (NRS (F) Resultatskatt punkt 2.1)

Underskudd til fremføring: “Skattemessig underskudd som kan fremføres mot senere perioders skattepliktige inntekt” (NRS (F) Resultatskatt punkt 2.1)

1. Innledning

I Norge i dag er alle aksjeselskap regnskapspliktige, jf regnskapsloven § 1-2, første ledd. Det innebærer blant annet at de må utarbeide årsregnskap etter regnskapslovens vurderingsregler. Årsregnskapet er også utgangspunktet for fastsettelse av skattepliktig inntekt. Skattelovens vurderingsregler er på flere områder forskjellige fra regnskapslovens vurderingsregler. Ulike regler om skatteplikt og fradragsrett gir opphav til permanente forskjeller, (Skaar og Kristensen, 2019, s.221), og ulike bestemmelser rundt tidfesting av inntekts- og fradragsføring fører til periodiseringsforskjeller (midlertidige forskjeller) mellom regnskapsmessig og skattemessig resultat (Skaar og Kristensen, 2019, s 222). Alt etter hvor store korrigeringer man må gjøre, kan dette føre til at skattemessig resultat blir forskjellig fra regnskapsmessig resultat.

Det nåværende systemet innebærer at selskapene må vurdere eiendelene sine etter to sett med regler. Dette kan være komplisert, kostnadskrevende og vanskelig å forholde seg til, særlig for små foretak, der man gjerne har begrenset med ressurser. Kategorien små foretak utgjør i dag ca. 95% av alle aksjeselskap i Norge (Schwencke, 2019, s.14), og er definert i regnskapsloven § 1-6 som "regnskapspliktige som på balansedagen ikke overskrider grensene for to av tre følgende vilkår":

1. salgsinntekt: 70 millioner kroner
2. balansesum: 35 millioner kroner
3. gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret: 50 årsverk

Det er innført noen forenklinger i regnskapsregelverket som små foretak kan velge å benytte seg av. Disse er presentert i regnskapsloven og gjennom NRS 8 *God regnskapsskikk for små foretak*. Formålet med forenklingene er å redusere foretakenes utgifter til finansiell rapportering (NRS 8, s. 4).

Per i dag finnes det få forenklingsmuligheter for små foretak når det gjelder den ulike periodiseringen i årsregnskapet og skatteregnskapet. Det diskuteres om systemet er unødvendig komplisert og hvordan man eventuelt kan gjøre endringer i regelverket, slik at man ikke må forholde seg til både regnskapsmessige og skattemessige vurderinger.

Hans Robert Schwencke leverte i mai 2019, etter et mandat fra finansdepartementet, en rapport om mulighetene for forenkling i årsregnskapet og skatteregnskapet. Rapporten inneholder forslag til forenklinger i regelverket som kan redusere periodiserings-forskjellene mellom finans- og skatteregnskapet. (Schwencke, 2019)

Trond Kristoffersen foreslår i artikkelen “Norsk regnskapslovgivning - Alternativer til regnskapsføring av utsatt skatt i små aksjeselskap” at mikroselskap fritas for bruk av utsatt skatt modellen, og i stedet bruker en modell som gjør at regnskapsmessig og skattemessig resultat blir likt, og at man dermed unngår periodiseringsforskjellene. Han foreslår også innføring av gruppen mikroforetak. (Kristoffersen, 2019)

Foretaksklassen mikroforetak er i EU's “Mikroregnskapsdirektiv” definert til å være selskaper hvor to av tre følgende kriterier er oppfylt (The European Parliament and the Council of the European Union, 2012).:

1. salgsinntekt under 700 000 €
2. balansesum under 350 000 € og
3. gjennomsnittlig 10 ansatte

Mikroregnskapsdirektivet innebærer at denne gruppen foretak kan få unntak fra plikten til å utarbeide årsregnskap.

Felles for forslagene til Schwencke og Kristoffersen er at de foreslår endringer som fører til at man ikke lenger har periodiseringsforskjeller mellom årsregnskapet og skatteregnskapet. De har ulike forslag til hvordan man skal gjøre dette og hvilke selskap det skal gjelde for, men begge mener at dagens system kunne vært enklere på dette området.

1.1. Vår problemstilling

På grunnlag av dette ble vi nysgjerrig på hvor stor betydning periodiseringsforskjellene mellom finans- og skatteregnskapet har for de små aksjeselskapene. Dersom periodiseringsforskjellene er så små at det egentlig ikke påvirker regnskaps-bildet noe særlig, burde det ikke være nødvendig med det kompliserte, nåværende systemet. Vi utarbeidet følgende problemstilling:

“Hvor mye betyr ulik periodisering mellom regnskaps- og skatteregler for de små aksjeselskapene? Hvilken konsekvens vil en harmonisering av regelverkene som medfører lik periodisering mellom regnskapene, ha for regnskaps-bildet til disse selskapene?”

Utviklingen i å stadig forfine regnskaps-bildet gjør det til et nyttig redskap for analyseformål og for investorer da det gir et bedriftsøkonomisk riktigere bilde. Men det er ikke sikkert dette er like viktig

for mindre bedrifter. Her er det gjerne andre behov som er viktig å dekke for å sikre god økonomisk styring og forståelse for den økonomiske situasjonen til bedriften.

For å finne svar på problemstillingen utarbeidet vi tre forskningsspørsmål:

1. *“Hvor store er endringene i midlertidige forskjeller i et regnskapsår for de små aksjeselskapene, sett i forhold til resultat før skatt?”*
2. *“Er det forskjell i hvor mye periodiseringsforskjeller betyr for selskaper av ulik størrelse?”*
3. *“Hva vil det si for finansregnskapets regnskaps-bilde, dersom man innførte harmoniserende forenklinger i regelverket?”*

Vi har valgt å bruke endring midlertidige forskjeller for et bestemt regnskapsår som indikator på hvor mye periodiseringsforskjellene betyr for selskapene. De midlertidige forskjellene oppstår som et direkte resultat av den ulike periodiseringen mellom regnskaps og skatteregler, og endringen i de midlertidige forskjellene viser hvor mye disse betyr for regnskaps-bildet i et avgrenset år.

1.2. Avgrensning av oppgaven

Oppgaven er utarbeidet på grunnlag av ekstern informasjon. Dette er med på å begrense innholdet noe. Resultatet baserer seg på tall fra et tilfeldig utvalg av årsregnskap til bedrifter som går under kategorien “små foretak”. Fordi dette er en oppgave som skal gjennomføres på et semester, så legger dette naturlige begrensninger for oppgavens størrelse og innhold. Vi har vært inne på flere teoretiske perspektiver knyttet til temaet, som ville være interessant å se nærmere på, men av hensyn til studiets omfang har vi foretatt begrensninger. Oppgaven ser f.eks kun på regnskapsåret 2018. Dersom vi hadde sett på flere år ville vi fått en større forståelse for hvordan størrelsen av periodiseringsforskjellene endrer seg fra år til år.

1.3. Oppgavens oppbygning

I neste kapittel presenterer vi det teoretiske rammeverket som vår analyse bygger på. Deretter vil vi beskrive hvilke forskningsmetoder vi har brukt. Videre vil vi presentere data vi har samlet inn og analyse disse. Avslutningsvis i oppgaven drøfter vi resultatene i lys av teorien og kommenterer våre antagelser som lå til grunn for dette arbeidet.

2. Teori

Dagens norske regnskapslov har vært gjeldende fra 1.januar 1999. Regnskapsloven er i nødvendig grad tilpasset EU-rettens bestemmelser. Her ble det vedtatt et nytt direktiv i 2013 som er retningsgivende i prosessen med å endre det norske regelverket. De siste årene har forenkling og endring av regelverket innen regnskap vært hyppig diskutert. En av årsakene til at denne diskusjonen har oppstått, har vært et ønske om å tilpasse det norske regelverket til internasjonale standarder for å få mere sammenlignbare regnskap. I det man har undersøkt forskjellene mellom norske og internasjonale standarder har fordeler og ulemper ved det regelverket vi har i dag blitt belyst.

Aksjeselskaper er pålagt å forholde seg til to ulike regelverk ved måling av skattepliktig inntekt i bedriften. Et for årsregnskapet og et for skatteregnskapet. I årsregnskapet tas det hensyn til skjønnsvurdering av verdier for å få et så rettviseende bilde som mulig, mens det i skatteretten er et større fokus på å operere med rettstekniske enkle regler.

Der EU-retten krever det, skal dens bestemmelser alltid tas hensyn til i utformingen av nasjonale regelverk. Det er ikke alle reglene innenfor skatteregnskapet som harmoniserer med EU-retten, noe som kompliserer arbeidet med en tilpasning av skatte- og finansregnskapet. En fullstendig tilpasning av årsregnskapet til skatteregnskapet ville f.eks. ikke vært mulig for hele gruppen «små foretak».

I dette kapitlet skal vi se nærmere på det teoretiske rammeverket som er relevant for vår analyse. I problemstillingen setter vi søkelys på hva en evt. harmonisering av skatte- og finansregnskapet vil kunne medføre. Først gir vi en kort beskrivelse av relevante og gjeldende regelverk med de forenklingene som foreligger i dag. Etter så å ha redegjort for hvorfor det er viktig med en harmonisering av regelverkene vil vi se nærmere på utsatt skatt-modellen slik at vi kan forklare hvordan periodiseringsforskjellene oppstår, og hvordan dette påvirker finansregnskapet. Neste kapittel er forslag til nye forenklinger der vi presenterer forstudiet til Hans Robert Schwencke, noen av Trond Kristoffersen sine synspunkter knyttet til forenklings-prosessen og deretter en gjennomgang av noen forslag til forenkling for mikroforetaksgruppen. Sluttvis i kapitlet går vi nærmere inn på noen av områdene som kan bli påvirket av en harmonisering.

2.1. Gjeldende regelverk

2.1.1. Definisjon av små bedrifter

Norsk regnskapslovgivning har etter at regnskapsloven ble vedtatt i 1998 hatt et betydelig omfang av forenklingsregler for små foretak - sammenlignet med det regelverket som gjelder for større foretak (Schwencke, 2019). Små foretak er definert i regnskapsloven §1-6. Etter bestemmelsen er foretak som ikke er store foretak å regne som små foretak hvis de oppfyller minst to av følgende kriterier på balansedagen:

1. Salgsinntekt under 70 millioner kroner,
2. Balansesum under 35 millioner,
3. Antall ansatte i regnskapsåret er under 50.

Foretak som oppfylte minst to av vilkårene i foregående år men ikke i gjeldende år, klassifiseres som små foretak. Foretak som oppfyller minst to av vilkårene i gjeldende år, men ikke har blitt klassifisert som små foretak i foregående år regnes ikke som små foretak.

Definisjon av store foretak finner vi i rskl. § 1-5 og det omfatter allmennaksjeselskaper og regnskapspliktige som er børsnoterte. I tillegg kan andre regnskapspliktige regnes som store foretak hvis det er fastsatt i forskrift.

2.1.2. NRS 8 God regnskapsskikk for små foretak

Små foretak har adgang til en rekke forenklinger i forhold til hovedreglene i regnskapsloven. Forenklingene gjelder både målereglene og informasjonsreglene. Vi finner forenklingene uttrykt i loven, og NRS 8 utvider og fortolker forenklingsreglene videre (NRS 8). Forenklinger for små foretak er vedtatt ut fra kost-nytte hensynet. Forenklingene sparer små foretak for ressurser, men det kan gå på bekostning av periodiseringen.

Som eksempler på hvordan det åpnes for unntak fra regnskapslovens hovedregler, kan nevnes:

- **Unntak fra grunnleggende regnskapsprinsipper:**

Små foretak har adgang til unntak fra opptjeningsprinsippet og sammenstillingsprinsippet når det er i samsvar med GRS for små foretak jf. rskl § 4-1

- **Unntak fra vurderingsreglene:**

Små foretak kan benytte variabel tilvirkningskost ved tilvirkning. Ved vurdering av ombyttbare finansielle instrumenter kan FIFO metoden brukes jf. rskl. §§ 5-4, 5-5. Disse forenklinger er i samsvar med vurderingsreglene i skatteloven. Ved langtids tilvirkningskontrakter kan små foretak resultatføre kontrakten når den er fullført, jf. § 5-12.

Små foretak kan unnlate å balanseføre utsatt skattefordel uavhengig av om vilkårene for balanseføring er oppfylt, jf. NRS 8 4.3.1.2. I tillegg foreligger forenklinger i forhold til noteopplysninger, og de kan unnlate å utarbeide kontantstrømoppstilling og konsernregnskap, jf rskl § 3-2. Kravet til årsberetning er også fjernet.

Det finnes foreløpig få forenklingsmuligheter for små aksjeselskaper med fokus på redusere forskjellene mellom regnskap- og skattereglene. I 2018 ble det innført en ordning med begrenset regnskapsplikt for enkeltpersonforetak og utvalgte ansvarlige selskap, og det diskuteres om en lignende ordning kan innføres for små foretak.

2.1.3. Begrenset regnskapsplikt for små enkeltforetak og små ansvarlig selskap

Rskl § 3-2b sier at små enkeltpersonforetak og små ansvarlige selskaper som ikke har juridiske deltagere, er fritatt for å utarbeide årsregnskapet etter regnskapslovens regler, men kan i stedet utarbeide årsregnskap basert på skatterapporteringen av årsresultat og balansen. Det er ulike meninger om lignende ordning bør innføres for små aksjeselskap også.

Kristoffersen mener at det ikke bør innføres en ordning der årsregnskapet er basert på skattereglene til små aksjeselskaper. «Dette er begrunnet med flere forhold, som selskapsformen, hensynet til utbyttreglene i aksjeloven og for å sikre verdimålt og sammenlignbar regnskapsinformasjon». I tillegg mener han at det ikke vil være forenlig med EU-regelverket (Kristoffersen, 2019).

Schwencke ser derimot muligheter for tilpasninger slik at skatteregnskap også kan anvendes for de minste aksjeselskapene, og at dette vil innebære en betydelig forenkling i regnskapsrapporteringen for denne gruppen. «Regnskapsrapportering og skatterapportering kan da skje i ett identisk dokument, ikke ulikt næringsoppgave 5 som brukes ved begrenset regnskapsplikt» (Schwencke, 2019)

2.1.4. Gjeldende EU-regelverk for mikroforetak

Etter et forslag fra EU-kommisjonen i 2009, ble det i 2012 vedtatt et Mikroregnskapsdirektiv (2012/6/EU) av Rådet og Europaparlamentet. Direktivet ble innlemmet i EØS-avtalen i 2013, men det er valgfritt for EØS-landene og innføre det (Finansdepartementet, 2013). Norge har per i dag valgt å ikke innføre denne foretaksklassen.

Mikroregnskapsdirektivet går ut på at selskaper som kommer inn under gruppen mikroforetak kan få unntak fra plikten om å utarbeide årsregnskap. Et selskap kan klassifiseres som et mikroforetak dersom det oppfyller to av tre vilkår (The European Parliament and the Council of the European Union, 2012):

1. Balansesum under 350 000 €
2. Omsetning under 700 000 €
3. Gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret er 10 eller lavere

2.2. Behov for ytterligere forenklinger

2.2.1. Hvorfor er det viktig med forenkling av regelverket?

“Finansregnskapet er et viktig styringsverktøy for ledelsen i mindre foretak” (Kristoffersen, 2019). Ledelsen må innhente informasjon om usikre fordringer, ukurans i varebeholdning eller usikre forpliktelser ved hver årsavslutning. Samtidig må dokumentasjonskrav for regnskapsmessige og skattemessige formål oppfylles. Foretakene er også pålagt å gjennomføre nødvendige målinger for å ivareta kravet om forsvarlig egenkapital og likviditet etter aksjeloven. Med andre ord er det mye små foretak må forholde seg til for å oppfylle bestemmelser i regnskaps- og skattelovgivningen slik den foreligger i dag. En forenkling av regelverket vil kunne bidra til å lette den administrative byrden for bedriftene ved at man sparer tid og administrasjonskostnader

Bakgrunnen for innføring av Mikroregnskapsdirektivet i EU i 2012 var begrunnet med at man ønsket å redusere den administrative byrden for de minste selskapene (The European Parliament and the Council of the European Union, 2009). Dette var et tiltak for å stimulere økonomien og skape nye arbeidsplasser.

I et intervju med Dagens Næringsliv i september 2019 sier statsminister Erna Solberg og daværende finansminister Siv Jensen at de skal sende på høring et lovforslag om å samordne regnskaps- og

skatteordningen for små aksjeselskap (Gjerstad, 2019). Statsministeren sier at “vi vil at næringslivet skal bruke tiden sin til å gjøre det de kan best, nemlig å jobbe, ikke rapportere unødvendig til det offentlige. Det gjør det lettere for næringslivet å skape flere lønnsomme jobber.” Det er ressurskrevende for små selskaper å følge to ulike rapporteringssystemer, og Solberg og Jensen mener at en forenkling av regelverket kan spare små selskaper for en halv milliard kroner. Det er med andre ord mye å hente dersom man kommer i mål med et harmonisert regelverk.

Finansdepartementet gav i 2018 professor Hans Robert Schwencke i oppdrag å se på mulige forenklingstiltak i regnskaps- og skattelovgivningen for små aksjeselskap. I brevet fra departementet er oppdraget begrunnet med at “ulikhetene i regelverkene fører til at beregning av regnskapsmessig og skattemessig resultat kan være ressurskrevende for mange skattepliktige”, og at man har “mottatt innspill fra næringslivet om et behov for å vurdere forenklinger på området” (Schwencke, 2019 s.37). Dette vil vi se nærmere på senere i kapitlet.

2.3. Hvordan oppstår periodiseringsforskjeller?

2.3.1. Bakgrunn for utsatt skatt-modell

Historisk var årsregnskapet i Norge et skatteregnskap. De skjønsmessige målingene i finansregnskapet fulgte fullstendig skattereglene. Men gjennom aksjeloven av 1976 ble det etablert et skille mellom finans- og skatteregnskapet. Ved å innføre begrepene «årsoppgjørdisposisjoner» og «skatt» i resultatregnskapet, fikk man bygd en bro mellom regnskap og skatt (Woldvik & Slettmo, 2011). Denne regnskapsmessige modellen ble kalt koblings-modellen. Gjennom denne modellen ble de regnskapsmessige og skattemessige størrelsene koblet sammen i et system, hvor forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige kostnader ble vist under årsoppgjørdisposisjoner i resultatregnskapet, mens de samlede forskjeller ble vist under ubeskattet egenkapital i balansen (Woldvik og Slettmo, 2011). Som følge av dette blir regnskapets skattekostnad lik betalbar skatt.

Etter en lang periode der koblings-modellen hadde fått fullt gjennomslag i norsk regnskapspraksis mente man at det var mer korrekt å sammenstille periodens skattekostnad med årets overskudd, og ikke kun vise den betalbare skatten i årsregnskapet. Men man fikk likevel ikke korrekt sammenstilling av skattekostnaden etter modellen hvor skattekostnaden ble satt lik betalbar skatt. Betalbar skatt kunne i noen tilfeller være for liten i forhold til årets overskudd siden skattemessig resultat var lavere enn regnskapsmessig resultat. Skattekostnaden som ble satt lik betalbar skatt, ville dermed ikke bli sammenstilt med det regnskapsmessige resultatet før skatt. Dette var i strid med

sammenstillingsprinsippet som tilsier at utgifter skal kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt, jf. rskl § 4-1 første ledd nr.3. Det vil si at “en del av det regnskapsmessige resultatet ikke går fram som beskattet i regnskapet, og den delen av resultatet som da blir overført til egenkapitalen, vil bestå av både beskattet og ubeskattet egenkapital” (Fallan, Fallan, & Lund, 2019). Som et resultat ble koblings-modellen i 1992 erstattet av utsatt skatt-modellen som tar sikte på å forhindre dette ved at det også beregnes utsatt skatt på den delen av det regnskapsmessige resultatet som den betalbare skatten ikke tar hensyn til (Fallan, Fallan, & Lund, 2019).

2.3.2. Utsatt skatt-modell

Målsettingen med finansiell rapportering er å gi et rettvise bilde av foretakets eiendeler, forpliktelser, finansiell stilling og resultat, jf. rskl § 3-2a. Dette vil si all finansiell informasjon om virksomheten som er nyttig for en bred krets av regnskapsbrukere når de skal foreta økonomiske beslutninger. Målinger basert på finansregnskapets regnskapsprinsipper er i utgangspunktet uavhengig av den skattemessige behandlingen. Opptjeningsprinsippet og sammenstillingsprinsippet ligger til grunn for tidfesting av inntekter og kostnader. Mange av postene i et finansregnskap kan ikke måles nøyaktig, men må fastsettes skjønnsmessig på grunn av usikkerhet. Regnskapsmessig resultat før skatt vises som en del av resultatregnskapet til bedriftene.

Skatteregnskapet følger derimot skattelovens vurderingsregler og viser skattemessig resultat. Skatteregler er utformet ut fra nøytralitets- og symmetriprinsippet, de skal ivareta et likviditetshensyn, og samtidig sikre mot uønskede tilpasninger (Kristoffersen, 2019). Det gis i liten grad rom for skjønnsmessige vurderinger i skatteregnskapet. Periodisering av inntekter og kostnader i skatteregnskapet baseres på realisasjonsprinsippet sammen med egne regler for tidfesting av kostnader.

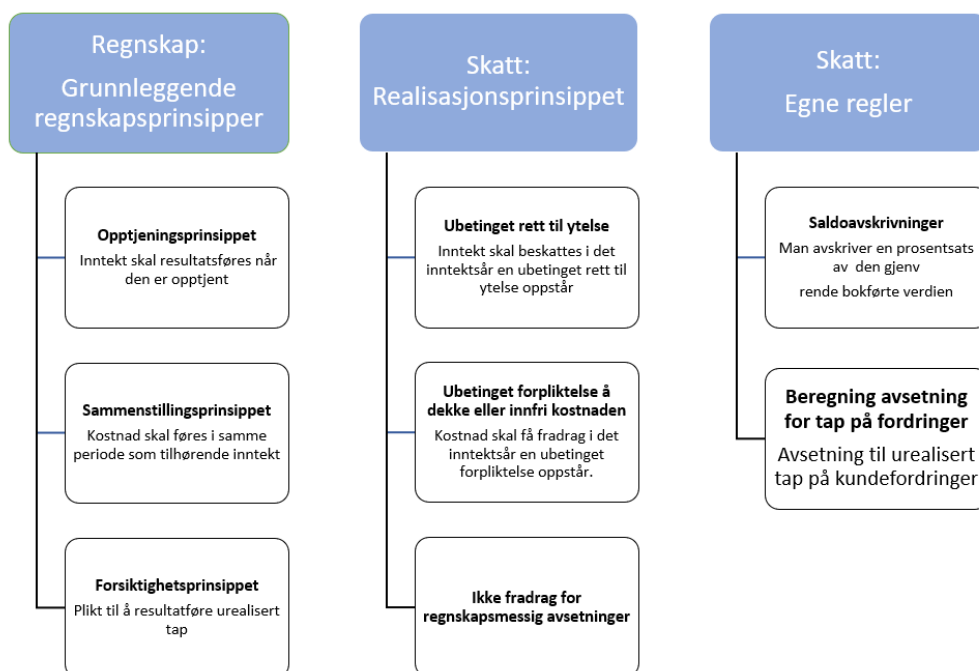
Forskjellen som oppstår mellom regnskapsmessig- og skattemessig periodisering kalles midlertidige forskjeller. Det er verdien av de midlertidige forskjellene som er lagt til grunn for vår analyse.

2.3.2.1. Midlertidige forskjeller

De midlertidige forskjellene vil reverseres over tid. Det vil si at sett over virksomhetens levetid vil betalbar skatt være summen av betalbar skatt og utsatt skatt/utsatt skattefordel (Pettersen & Gisvoldløkk, 2015). Det er vanlig å skille mellom to typer midlertidige forskjeller, nemlig skatteøkende forskjeller og skattereduserende forskjeller. Skatteøkende forskjeller gir skattekreditt og en utsatt skatteforpliktelse, mens skattereduserende forskjeller gir en mulig utsatt reduksjon i fremtidig

betalbar skatt (dvs. utsatt skattefordel). De skatteøkende forskjellene oppstår på grunn av at de regnskapsmessige verdiene er høyere enn de skattemessige. Økning i skatteøkende forskjeller representerer en økning i fremtidig utsatt skatt. Økningen trekkes da fra regnskapsmessig resultat ved beregning av alminnelig inntekt (Fallan, Fallan, & Lund, 2019). Skattereduserende forskjeller oppstår også på grunn av forskjell i regnskapsmessig og skattemessig verdi av eiendeler. Da er den regnskapsmessige verdien lavere enn den skattemessige verdien. Økning i skattereduserende forskjeller representerer en økning i fremtidig utsatt skattefordel. Økningen skal da legges til regnskapsmessig resultat ved beregning av alminnelig inntekt (Fallan, Fallan, & Lund, 2019).

Årsaken til at midlertidige forskjeller oppstår kan illustreres på følgende måte:

Figur 1: Årsaker til at midlertidige forskjeller oppstår. Fra "Regnskaps- og skattemessige forskjeller: Resultatskatt" av E. Pettersen & J. O. Gisvoldløkk, 2015, Revisjon og Regnskap nr 3.

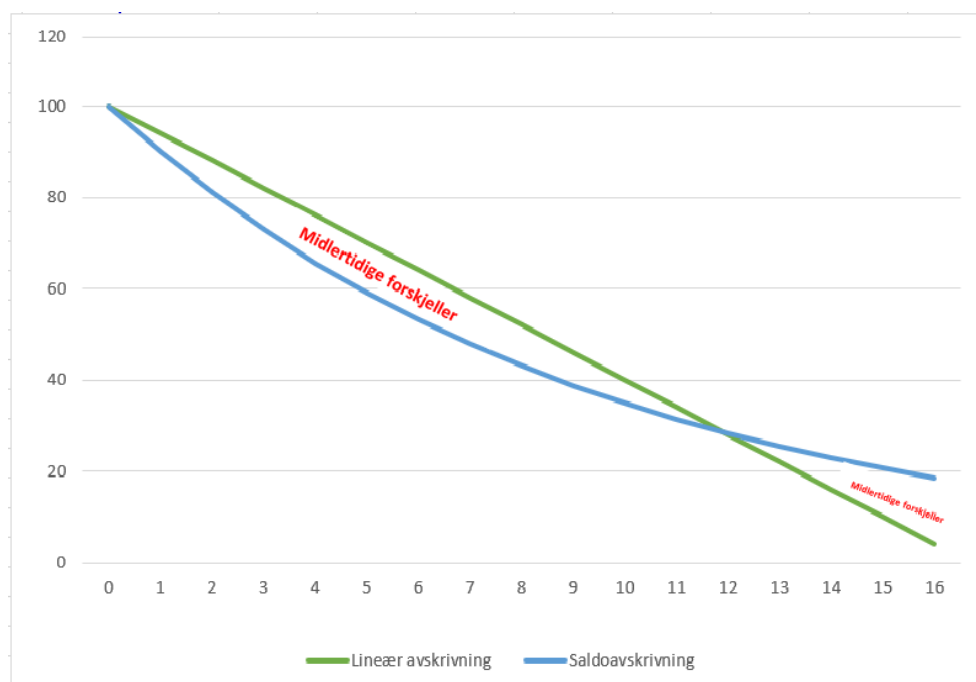
- **Eksempler på midlertidige forskjeller - utvalgte poster**

For å forstå hvordan finansregnskapet vil bli påvirket av ulike former for forenkling vil vi se nærmere på noen poster hvor det oppstår periodiseringsforskjeller mellom regelverkene. Hans Robert Schwencke, professor i regnskapsrett ved BI, har publisert en forstudie som presenteres senere i

kapitlet. Han fokuserer på fire områder som han mener gir grunnlag for forenkling. Fordi vi ønsker å gå nærmere inn på hans rapport med forslag til forenkling, er det disse fire postene vi presenterer her:

❑ **Avskrivning på varige driftsmidler**

Avskrivninger er et eksempel på målinger som blir foretatt ulikt i skatte- og finansregnskapet. Eiendelene aktiveres i balansen og kostnadsføres etter en årlig sats basert på den valgte avskrivningsmetoden. Avskrivningsmetoden som oftest benyttes i finansregnskapet er lineære avskrivninger. Skattemessig fradrag gis imidlertid på grunnlag av saldometoden. Forskjellen mellom lineære avskrivninger og saldometoden er illustrert i følgende figur.

Figur 2: Verdi av driftsmiddel etter regnskapsmessige og skattemessige avskrivninger

Som vi kan se på figuren er regnskapsmessig verdi høyere enn skattemessig verdi i de første årene. Men den regnskapsmessige verdien blir derimot lavere enn den skattemessige verdien i de siste årene av driftsmidlets økonomiske levetid. Det vil si at skattemessige avskrivninger først er høyere enn regnskapsmessige avskrivninger, men deretter skal de skattemessige avskrivningene reduseres slik at den skattemessige verdien blir høyere. Som illustrert utgjør de midlertidige forskjellene differansen mellom de to metodene.

❑ Avsetning tap på kundefordringer

Den regnskapsmessige behandlingen av avsetning for mulig tap på kundefordring ved årsskiftet er ikke lik den skattemessige behandlingen. Regnskapsmessig skal vurderingen gjøres med skjønn. Det betyr at ledelsen basert på sine erfaringer og tilgjengelige opplysninger vil foreta et estimat om hvor stor del av kundefordringene som skal avsettes til forventet tap. Vurderingene foretas bl.a. på grunnlag av kundens manglende betalingsevne, eventuelt også betalingsvilje, før verdien av kundefordringen fastsettes. Faste proSENTSATSER for forfalte fordringer kan og benyttes som grunnlag for tapsføring; for eksempel slik

Tabell 1: Faste proSENTSATSER for forfalte fordringer. Fra "Fjerning av midlertidige forskjeller for små aksjeselskaper" av H. R. Schwencke, 2019, Revisjon og Regnskap nr 5.

Forfalte dager	ProSENTSATSER
0 - 30 dager	0%
31 - 60 dager	10%
61 - 90 dager	20%
Mer enn 90 dager	50%

Skattemessig avsetning for tap på kundefordringer beregnes ved en sjablongregel, jf. sktl § 14-5 fjerde ledd bokstav b og c og FSFIN § 14-5-10 - § 14-5-13.

Nedskrivningsbeløpet beregnes slik

$$\frac{\text{Endelig konstaterte tap siste 2 år uten mva.}}{\text{Kreditsalg siste 2 år uten mva.}} \times 4^* \times \text{Kundefordringer ved årets slutt inklusive mva.} = \text{Skattemessig nedskrivning}$$

* Faktortall: Departementet har fastsatt faktortallet til 4, jf. FSFIN § 14-5-10

Figur 3: Beregning av skattemessig avsetning for tap på kundefordringer. Fra "Regnskaps- og skattemessige forskjeller: Resultatskatt" av E. Pettersen & J. O. Gisvoldløkk, 2015, Revisjon og Regnskap nr 3.

Ulik behandling av tap på kundefordringer i regnskaps- og skattereglene medfører derfor at den regnskapsmessige verdien av kundefordringer pr 31.12 kan være ulik den skattemessige verdien.

❑ **Varelager**

For håndtering av varer medfører regnskapsmessig avsetning for ukurans at det oppstår en forskjellen mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi. Ukurante varer er varer som må selges til lavere pris enn anskaffelseskost eller kastes. Som følge av det regnskapsrettslige laveste verdis prinsipp skal ukurans resultatføres når verdifallet oppstår. Skattemessig gis det imidlertid ikke fradrag for nedskrivning av varer på grunn av verdifall før de realiseres, dvs når varene selges eller kastes. Siden det er to forskjellige måter å behandle ukurans på, kan det føre til at varelagerets regnskapsmessige verdi pr 31.12 avviker fra den skattemessige verdien.

❑ **Garantiavsetninger**

I noen tilfeller kan det foreligge en forpliktelse for selgeren selv om handelen faktisk er ferdig. Slike forpliktelser kan ha varierende varighet, og forpliktelsen må regnskapsmessig føres gjennom en kostnad i resultatregnskapet og en gjeld i balansen (Schwencke, 2019). Skattemessig gis det likevel først fradrag for garantiforpliktelser når de faktiske direkte og indirekte kostnadene og tapene er pådratt ved oppfyllelse av den fremtidige forpliktelsen, jf. sktl § 14-2 annet ledd siste punktum. Som en konsekvens av dette oppstår det, også her, en forskjell i årets bokførte regnskapsmessige og skattemessige verdier

2.3.2.2. Permanente forskjeller

I tillegg til midlertidige forskjeller kan det foreligge permanente forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Årsaken til de permanente forskjellene er ulikhet mellom det regnskapsmessige og skattemessige inntekts- og kostnadsbegrepet. Dette er inntekter og kostnader som er bokført i regnskapet etter regnskapsloven, men som ikke er skattepliktige inntekter eller fradragsberettigede kostnader ifølge skatteloven. Det er de midlertidige forskjellene vi skal se på i denne oppgaven, og vi vil derfor ikke gå nærmere inn på de permanente forskjellene.

2.3.2.3. Utsatt skatteforpliktelse og utsatt skattefordel

I dette punktet ser vi på hva utsatt skatt innebærer og hvordan utsatt skatt oppstår. Utsatt skatt er skattesats-prosenten beregnet av differansen mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Som nevnt er det to typer utsatt skatt, utsatt skattefordel og utsatt skatteforpliktelse. Netto

skatteøkende midlertidige forskjeller gir en utsatt skatteforpliktelse. Netto skattereduserende midlertidige forskjeller gir utsatt skattefordel.

❑ **Utsatt skatteforpliktelse**

Utsatt skatteforpliktelse oppstår når det skattemessige resultatet er lavere enn det regnskapsmessige resultatet før skatt. Det betyr at "utsatt skatteforpliktelse er skatt som ventes å bli betalt mer enn ett år fram i tid" (Fallan, Fallan, & Lund, 2019). Netto utsatt skatteforpliktelse skal derfor presenteres som avsetning for forpliktelser (en gjeld) i balansen.

❑ **Utsatt skattefordel**

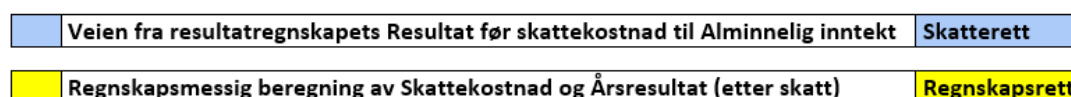
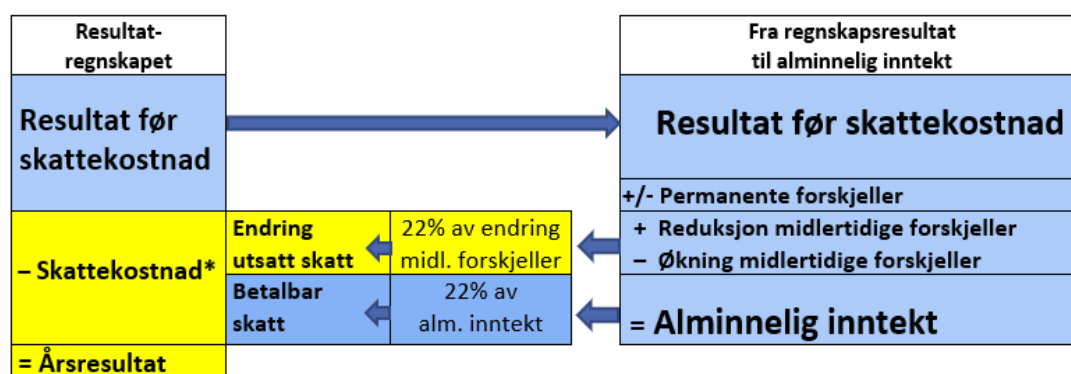
Utsatt skattefordel er etter NRS 8 pkt.4.3.1.2 definert som en forventet reduksjon av fremtidige skattebetalinger knyttet til skattereduserende midlertidige forskjeller eller fremført skattemessige underskudd. Fordelen oppstår når det regnskapsmessige resultatet er lavere enn det skattemessige resultatet. "Utsatt skattefordel representerer en framtidig reduksjon i betalbar skatt om mer enn et år fram i tid" (Fallan, Fallan, & Lund, 2019) Netto utsatt skattefordel vil derfor presenteres som immateriell eiendel, jf. NRS (F) Resultatskatt pkt.2.1.

2.3.2.4. Skattekostnad og betalbar skatt

Skattekostnaden er et regnskapsmessig begrep som viser den regnskapsmessige periodiseringen, og som ikke påvirkes av skattelovens bestemmelser om periodisering. Betalbar skatt er den skatten som fastsettes basert på det skattemessige resultatet det etterfølgende året.

Skattekostnaden og betalbar skatt er normalt forskjellige tall, siden de beregnes ut fra forskjellige grunnlag. Forskjellen mellom dem reguleres gjennom balansepostene utsatt skatt eller utsatt skattefordel.

Skattekostnaden i resultatregnskapet fremkommer i praksis som summen av betalbar skatt på årets alminnelige inntekt, og årets endring i utsatt skatt/ skattefordel. Skal vi finne endringen i utsatt skatt, må vi beregne forskjellene mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier av selskapets eiendeler og gjeld ved inngangen og utgangen av inntektsåret.

Figur 4: Sammenheng mellom resultatregnskap og beregning av alminnelig inntekt. Fra forelesningsnotat i Skatte- og avgiftsrett II, av Torstein Dahle, 2020. Gjengitt med tillatelse.

2.4. Forslag til nye forenklinger av regelverket

2.4.1. Forstudie av Hans Robert Schwencke

Hans Robert Schwencke, professor i regnskapsrett hos BI, fikk mandat fra finansdepartementet til å gjøre en forstudie på forskjeller mellom finans- og skatteregnskapet og hvordan disse forskjellene påvirker regnskapet til bedriftene. På grunnlag av dette ble han bedt om å komme med et forslag til forenkling av regelverket.

I sin utredning hevder han at, sammenlignet med andre europeiske land, så står «Norge helt i fremste rekke når det gjelder omfanget av forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige målingsregler». Han skriver videre at til tross for at et slikt system kan ha visse fordeler, så vil det også «være unødig komplisert, kostnadskrevende og til dels uforståelig for foretakene» (Schwencke, 2019, s.11).

En harmonisering av de to regelverkene vil føre til en betydelig forenkling av arbeidet med årsregnskapet for små foretak. Men her er det noen utfordringer man må ta hensyn til. En vesentlig utfordring går på at kravene fra EUs konsoliderte regnskapsdirektiv ikke er forenlig med skattereglene i Norge på alle områder. En annen utfordring Schwencke legger stor vekt på er skattereglens manglende handlingsrom når det kommer til skjønnsvurderinger i regnskapet. Fordi finansregnskapet

tar større hensyn til korrekte målinger av eiendeler vil en tilpasning til skatteregnskapet gå på akkord med målet om at regnskapet skal tilstrebe å gi et så rettviseende bilde som mulig, over bedriftens økonomiske situasjon på det gitte tidspunkt.

Schwencke presenterer 3 ulike måter å harmonisere de to regelsettene på (Schwencke, 2019, s.11):

- A. De spesielle skattereglene oppheves, helt eller delvis, slik at beskatningen i hovedsak bygger på årsregnskapets måleregler.
- B. Regnskapsreglene kan endres maksimalt innenfor rammen av EU-direktivene, slik at de mest mulig tilpasses eksisterende skatteregler.
- C. Justeringer av både regnskapsregler og skatteregler kan gjennomføres, slik at forskjellene i regelverket derved reduseres.

Han stiller seg kritisk til forslag A og mener at det er flere ting som taler for at en nedbygging av skattereglene alene ikke bør foreslås. Til forslag B peker han på svakheter som f.eks. begrensningene som ligger i EU-direktivets krav. Han mener også at forslag B kan bryte med kravet om skjønnsutøvelse og at informasjonsverdien dermed vil forringes. Han mener derimot at denne løsningen kan være aktuell å bruke for gruppen små foretak (NRS 8) eller evt. mikroforetak, men da bare på enkelte områder som f.eks. avskrivninger. Dersom regnskapet til små foretak ikke påvirkes mye av de midlertidige forskjellene, vil en forenkling ha stor betydning for etterlevelseskostnadene til disse bedriftene. Et slikt forenklet regelverk vil også være lettere å forstå. Schwencke mener imidlertid at det, for øvrige selskaper (som faller utenfor NRS 8), vil være vanskeligere å fravike de midlertidige forskjellene på alle områder.

I forslag C foreslår han at hvert enkelt tilfelle med behov for forenkling bør vurderes hver for seg der man tar stilling til om det er regnskapsreglene eller skattereglene som bør justeres. Og, som han skriver, vil det være et "evig dilemma om skattereglene skal være retts teknisk enkle eller om reglene skal utformes med et betydelig skjønns element. Jo større grad av skjønn, jo større rettsusikkerhet og økte etterlevelseskostnader både for skattyter og skattemyndighetene." (Schwencke, 2019. s.11)

Etter en helhetlig vurdering av de ulike faktorene som inngår i midlertidige forskjeller og vurderingen om det er regnskapsreglene eller skattereglene som skal legges til grunn for forenkling, ender han opp med en hovedvekt på endring av skattereglene. Men dette dreier seg kun om kortsiktige poster knyttet til varer, kundefordringer og garantiavsetninger. Dette begrunner han med at handlingsrommet for endring her er større enn innenfor regnskapsreglene som styres av EU-retten.

NOU 2014: 13 la begrensninger i mandatet til Schwencke ved å anbefale at saldometoden ikke endres. Ifølge NOU 2014: 13 punkt 10.1, "er saldometoden godt innarbeidet i næringslivet og har betydelige administrative fordeler sammenlignet med for eksempel lineære avskrivninger". Schwencke mener at saldometoden bør kunne anses som en fornuftig avskrivningsplan for små foretak, men presiserer at saldometoden etter hans oppfatning

"ikke fremstår som spesielt enkelt når man tar hensyn til at næringslivet også er forpliktet til å følge regnskapsmessige avskrivninger og regnskapsmessige målinger av gevinst og tap ved salg av hvert enkelt driftsmiddel. Ser man regnskapsplikter og skatteplikter i sammenheng, kan det etter min oppfatning være gode grunner for å justere skattereglene" (Schwencke, 2019, s.16).

På områder som ukurans for varer, mulig tap på kundefordringer og garantiavsetninger kan man risikere at skattyter vil kunne manipulere føringene slik at han oppnår tidlig periodisering og dermed tidligere skattefordeler. Men her mener Schwencke at fordi "den alminnelige skattesatsen er 22% er insitamentet for skattyter langt lavere enn når skattesatsen var over 50%", til å omgå regelverket. (Schwencke, 2019, s.34)

Prop. 1 LS i forbindelse med statsbudsjettet for 2020 omtaler Schwenckes rapport om reduksjon av forskjeller i reglene om finans- og skatteregnskap. Det står at Finansdepartementet vil vurdere de foreslåtte tiltakene fra forstudien i forhold til forenklingspotensial, generelle prinsipper som bør ligge til grunn for beskatning og i forhold til EØS-retten (Finansdepartementet, 2020, s. 224). Dersom det fører til et endringsforslag vil dette fremmes for Stortinget tidligst for budsjettår 2021.

2.4.2. Trond Kristoffersen - forenkling av regnskapsreglene

I tidsskriftet Revisjon og regnskap nr. 7 har Trond Kristoffersen skrevet artikkelen "Skatteregler som regnskapsregler". For å tilfredsstille kravene EU-retten har til finansiell rapportering mener han at det er skattereglene som bør utformes på bakgrunn av prinsipper fra finansregnskapet (Kristoffersen, 2019). Han utdyper videre at dette ikke er enkelt. bl.a. skriver han at skattereglene bygger på nøytralitets- og symmetriprinsippet. De skal gi lite rom for skjønnsmessige vurderinger for å sikre en effektiv innkreving av skattene (Kristoffersen, 2019).

Videre skriver Kristoffersen at tidfesting av fradrag for urealisert tap som følge av realisasjonsprinsippet er strid med regnskapsdirektivet, blant annet verdijustering ("det skal på balansedagen tas hensyn til verdiendring, enten den er realisert eller urealisert"), laveste verdis

prinsipp for omløpsmidler, krav til nedskrivning av anleggsmidler på grunn av verdifall og forsiktighetsprinsippet (*urealisert tap skal resultatføres i regnskapet*). (Kristoffersen, 2019). Dette gjelder også skattelovens saldosystem. Etter Kristoffersens vurdering, bryter skattelovens saldosystem med regnskapsdirektivet. Han skriver at det “bryter kravet til planmessig avskrivning” og “gir i de fleste tilfellene liten informasjonsverdi for brukeren av regnskapet” (Kristoffersen, 2019). Ulik håndtering av gevinst og tap i de to regelverkene fører også til utfordringer. Han foreslår derfor at man bør gjøre endringer i saldosystemet.

Kristoffersen mener også at en endring av skattereglene vil ha “provenymessige virkninger”. “Større endringer av skattereglene bør derfor ses i en større sammenheng, ikke kun som ledd i forenklinger for små aksjeselskaper” (Kristoffersen, 2019). Grunnen til det er at effekten av endringene vil ramme alle skattytere på en eller annen måte, ikke minst små aksjeselskaper.

Kristoffersen peker også på andre utfordringer, som bl.a. hensynet til aksjeloven med sitt krav til forsvarlig egenkapital og likviditet samt utdeling av aksjeutbytte. Av hensyn til oppgavens omfang vil vi ikke gå nærmere inn på disse områdene, men vi ser at dette er aktuelle problemstillinger.

Avslutningsvis i sin artikkel skriver han: “Etter min mening er den generelle nytten av et årsregnskap som er målt etter regnskapsreglene, betydelig. Informasjonen er til nytte både for interne og eksterne brukere og ikke minst til bruk i offentlig statistikk” (Kristoffersen, 2019).

Han mener som flere, at det i første omgang er mikroselskapene som bør få egne forenklede regler. Mikroregnskapsdirektivet muliggjør dette. Ihht. EU-retten er det rom for endringer uten at dette innebærer store utfordringer.

2.4.3. Mikroforetak

I forbindelse med forslag til ulike forenklinger av regnskapsreglene for små foretak, har det også vært diskutert å innføre en egen foretaksklasse for de minste selskapene, mikroforetak. Denne foretaksklassen skal bestå av de aller minste av de små aksjeselskapene. Hensikten er at man da kan innføre forenklinger som kun gjelder de aller minste selskapene, og ikke hele gruppen små foretak. Det er foreslått ulike kriterier for hvordan man skal definere mikroforetaksklassen.

Mikroregnskapsdirektivet (2012/6/EU) ble vedtatt i 2012 av Rådet og Europaparlamentet og går ut på at selskaper som kommer inn under gruppen mikroforetak kan få unntak fra plikten om å utarbeide årsregnskap. Det ble innlemmet i EØS-avtalen i 2013, og er valgfritt for EØS-landene å innføre

(Finansdepartementet, 2013). Direktivet sier at et selskap kan klassifiseres som et mikroforetak dersom det oppfyller to av tre vilkår (The European Parliament and the Council of the European Union, 2012):

1. Balansesum under 350 000 €
2. Omsetning under 700 000 €
3. Gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret er 10 eller lavere

At mikroregnskapsdirektivet gir unntak fra plikten om å utarbeide årsregnskap, gir stor frihet i arbeidet med forenklinger i det norske finansregnskapsregelverket når det kommer til denne gruppen. Norge står derfor fritt til å kunne gjøre de tilpasningene som er ønskelig, noe som også innebærer at skatteregnskapet helt og holdent kan legges til grunn.

Direktivet innebærer forenklete rammebetingelser og reduksjon av administrativ byrde for mikroforetakene, men at man likevel sikrer nødvendig og riktig informasjon til eventuelle investorer og andre interessenter ved at man har noe pålagt rapportering. (The European Parliament and the Council of the European Union, 2009)

Bakgrunnen for forslaget om å redusere den administrative byrden for disse selskapene er at man ønsket å øke konkurransedyktigheten og vekstpotensialet til mindre bedrifter, samt oppmuntre til oppstart av nye virksomheter, for å stimulere den europeiske økonomien etter finanskrisen. Man skriver også at mikroforetak ofte er lokale virksomheter med begrensede ressurser til å følge krevende forskriftskrav, samtidig som de er viktige for å skape nye arbeidsplasser, utvikling og økonomisk aktivitet (The European Parliament and the Council of the European Union, 2009).

Finansdepartementet skriver i sin vurdering at *“regnskapsloven åpner ikke for at mikroforetak som definert i direktivet kan unntas fra plikten til å utarbeide årsregnskap.”* Og at man i så fall må gjøre en nærmere vurdering av om det er aktuelt å legge til rette for dette (Finansdepartementet, 2013).

I forslaget til ny regnskapslov (NOU 2015:10) valgte regnskapslovutvalget å ikke innføre klassen mikroforetak. Grunnen var at man mente at det fantes få reelle forenklingsmuligheter i direktivet knyttet til foretaksklassen. Man mente det ville føre til et mer komplisert regelverk og behov for produsentene av regnskapet til å vurdere om terskelverdiene var overskredet (NOU 2015:10, s 326).

I 2009 skrev Knutsen og Husaas i Den Norske revisorforening en artikkel der de presenterte forslag til ulike forenklinger for små aksjeselskap. De skriver at på grunn av et mer komplisert regelverk, der kostnadene ved å følge alle reglene er større for de små enn de store foretakene, bør man i større

grad skiller mellom små og store selskaper i lovgivningen (Knudsen og Husaas, 2009, s. 17). De foreslår innføring av gruppen mikroaksjeselskap for selskap med bare en eier, og som i to påfølgende regnskapsår ikke overskrider to av tre vilkår (Knudsen og Husaas, 2009, s.18):

1. Driftsinntekter på 5 mill kr
2. Balansesum på 5 mill kr
3. Gjennomsnittlig 5 årsverk

Et av forslagene til forenkling av reglene for disse selskapene er at de kan utarbeide årsregnskap etter skattelovens vurderingsregler. De skriver at dette kan føre til at man ikke får et *“dekkende bilde av selskapets reelle økonomiske stilling og resultat”*, men fordi det vil være enklere og kostnadsbesparende mener de det likevel vil være en akseptabel metode for mikroaksjeselskapene (Knudsen og Husaas, 2009, s.20).

Det har også vært foreslått andre, noe lavere kriterier for å kunne defineres som mikroforetak.

Småbedriftsforbundet skriver i sin høringsuttalelse i forbindelse med ny regnskapslov at de ønsker innføring av klassen mikroforetak. De foreslår følgende kriterier: balansesum under 2,75 mill, omsetning under 5,5 mill og under 10 ansatte. (Småbedriftsforbundet, 2015) Lignende kriterier presenteres i artikkelen *“Forenklete regnskapsregler for de minste aksjeselskapene”* fra 2011. Her er kriteriene satt til to av tre følgende vilkår: balansesum under 250 000 EUR, omsetning under 500 000 EUR og gjennomsnittlig under 10 ansatte (Sæther, 2011, s. 29).

2.5. Ulike områder som kan bli påvirket av en harmonisering

2.5.1. Likviditet

2.5.1.1. Definisjon av likviditet

Likviditet er et uttrykk for virksomhetens kjøpekraft og evne til å innfri betalingsforpliktelsene sine. Ved utregning av likviditet er omløpsmidler som lett kan omsettes grunnlaget, typisk vil dette være kontanter og bankinnskudd.

2.5.1.2. Likviditet og endring utsatt skatt

Endring utsatt skatt og endring utsatt skattefordel påvirker likviditeten. Periodiseringsforskjellene fører til at man utbetaler mer eller evt. mindre skatt, beregnet ut fra skatteregelverket, enn det

finansregnskapet skulle tilsi. En innføring av et forenklet regelverk der man ikke lenger har forskjeller mellom finans- og skatteregnskapet kan påvirke selskapene slik at de får en annen situasjon likviditetsmessig enn den som oppstår med dagens regelverk. Hvordan dette vil påvirke selskapenes likviditet i forhold til dagens utsatt skatt modell, er avhengig av om man bruker det regnskapsmessige eller det skattemessige resultatet som utgangspunkt for skatteberegningen. Som vi skal komme tilbake til senere foreslår Schwencke et alternativ A, der beskatning bygger på årsregnskapets regler helt og holdent. Dette vil si at det regnskapsmessige resultatet ligger til grunn for skatteberegningen. Utbetalingen av skatt blir da ulikt fra dagens regelverk, og vi vil få en endring i den likvide situasjonen til bedriftene. Schwencke presenterer også et alternativ B der finansregnskapet bygger på skattereglene. Dette vil ikke gi noen likviditetsmessig effekt i forhold til dagens system. Den betalbare skatten vil bli den samme.

2.5.2. Rettvisende bilde

Etter rskl. § 3-2a første ledd skal årsregnskapet gi et rettvisende bilde av selskapets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Kravet om rettvisende bilde er et overordnet kvalitativt krav til informasjonen i årsregnskapet, og er oversatt fra EU sine formuleringer. Begrepet rettvisende bilde er et brukerorientert begrep. Regnskapsbrukernes behov for relevant og pålitelig informasjon skal være bestemmende (Langli, J., 2016, s. 84). Etter rskl. §3-2a annet ledd, har selskapet rett og plikt til å overstyre øvrige bestemmelser i loven i spesielle unntakstilfeller hvor anvendelsen av bestemmelsene ikke gir et rettvisende bilde av selskapet. Bedriftsledelsen sine vurderinger og målinger av bl.a. avskrivninger, varelager, kundefordringer og garantiavsetninger, er avgjørende for å vise et så rettvisende bilde av bedriftens stilling som mulig.

Det normale er at GRS vil resultere i at årsregnskapet gir rettvisende bilde av selskapets stilling. I de sære tilfeller der det ikke fører til rettvisende bilde, må selskapet prioritere å gi rettvisende bilde.

2.5.3. Regnskapsmanipulasjon

Det er flere måter å manipulere et regnskap på. Finansregnskapet gir rom for skjønnsvurdering, med den hensikt, at det skal være mulig å trekke inn relevante forhold i målinger som er vesentlig for å oppnå et så rettvisende bilde av regnskapet som mulig. Men dette gir også rom for manipulasjon. Finn Kinserdal, siviløkonom og statsautorisert revisor, har skrevet en artikkel i Magma med tittelen «Hva er regnskapsmanipulasjon, og hvordan kan den best avdekkes?» (Kinserdal, 2017) Han trekker frem noen eksempler på hvordan regnskap har blitt manipulert opp igjennom tidene:

- Inntekter resultatføres for tidlig
- Transaksjoner med nærstående parter for å kamuflere tap
- Balanseføring fremfor kostnadsføring
- Overvurderte eiendeler / utsatte nedskrivninger
- Balanseføring av eiendeler som ikke finnes
- Manglende avsetning for forpliktelser

Motivene for manipulasjon er ulike, men som Kinserdal skriver, handler det ofte om maksimering av verdi for eierne eller gevinst for lederen. Et overskudd kan øke aksjekursen eller verdien ved kjøp/salg av virksomheten. Et lavt resultat vil bl.a. redusere skatter og avgifter samt øke subsidier. Et annet motiv for manipulasjon, i form av redusert resultat, kan være at bedriften vil kunne oppnå andre forhandlingsmuligheter i forhold til kunder og leverandører når det gjelder pris. Å redusere fleksibiliteten i regnskapsreglene kan være en måte å motvirke risikoen for manipulasjon.

3. Metode og forskningsdesign

Metode er en planmessig fremgangsmåte (Gripsrud, G., Olsson, U. H., Silkoset, R., s. 15). Samfunnsvitenskapelig metode handler om fremgangsmåten for innhenting, analyse og tolkning av data (Johannessen, A., Tufte, P. A., Christoffersen, L., 2016, s.25)

I samfunnsvitenskapelig metode skilles det mellom kvalitative og kvantitative metoder. I kvalitativ metode handler det om data som ikke kan uttrykkes i tall eller mengdeenheter mens i kvantitativ metode handler det om data som er kvantifiserbar og målbar. Kvalitativ metode benyttes når man ønsker å undersøke et fenomen for å forstå det grundig. Kvantitativ metode brukes derimot når man søker å forklare (Gripsrud et al., 2016, s.103). I kvantitativ metode er man "opptatt av å telle fenomener, dvs. kartlegge deres utbredelse" (Johannessen et al., 2016, s.28).

Hvilken metode man velger er avhengig av problemstillingen. For å løse vår problemstilling har vi valgt en kvantitativ metode. Dataene vi skal samle er uttrykt i tall og skal dermed klassifiseres som kvantitativ data. I tillegg har vi valgt kvantitativ metode fordi den passer best for vår undersøkelse. Med andre ord er kvantitativ metode godt egnet for å kartlegge hvor store endring midlertidige forskjeller er for små selskaper. En annen grunn for valg av kvantitativ metode er at den vil kunne gi oss bedre mulighet til å generalisere for hele populasjonen av små foretak.

3.1. Valg av metode og forskningsdesign

3.1.1. Forskningsdesign

Ulike typer forskningsdesign:

Forskningsdesign *“innebærer en beskrivelse av hvordan hele analyseprosessen skal legges opp for at man skal kunne løse den aktuelle oppgaven”* (Gripsrud et al., 2016, s. 46). Det finnes tre typer forskningsdesign: eksplorativt, deskriptivt og kausalt.

Eksplorativt design benyttes i tilfeller hvor forskeren har lite informasjon om temaet og det primære målet med undersøkelsen er å undersøke temaet nærmere. *“På forhånd vil man da ofte ikke ha noen klar oppfatning av hvilke sammenhenger som kan tenkes å eksistere. Det betyr at man verken kjenner de relevante teoretiske begrepene på området eller har en teoretisk modell som utgangspunkt.”* (Gripsrud et al., 2016, s. 47)

Deskriptivt design brukes når forskeren har en grunnleggende forståelse av fenomenet og formålet er å beskrive fenomenet på et bestemt område. For eksempel kan man ønske å kartlegge nivået på en enkelt variabel eller sammenheng mellom flere variabler. (Gripsrud et al., 2016, s. 50)

Kausalt design benyttes når man ønsker å finne ut om det foreligger en årsakssammenheng mellom to variabler. (Gripsrud et al., 2016, s. 54)

Datagrunnlaget vi vil bruke i undersøkelsen er data som allerede eksisterer. Vi ønsker å finne ut om forskjellen mellom regnskapsmessige periodiseringsregler og skattemessig periodiseringsregler gir stort utslag for små bedrifter. For å studere dette skal vi kartlegge endring midlertidig forskjeller og vurdere det i forhold til inntekt, eiendeler og resultat før skatt. Vi har derfor valgt et deskriptivt forskningsdesign.

3.1.2. Forundersøkelse

I utgangspunktet ville vi finne tall for utsatt skatt og utsatt skattefordel fra balansen i årsregnskap fra 2017 og 2018, og bruke disse til å beregne endring utsatt skatt. På grunn av unntaksreglene for små foretak om å kunne unnlate balanseføring av utsatt skatt i balansen, var vi usikre på hvor lett tilgjengelig denne informasjonen ville være. Vi utførte en forundersøkelse med ni tilfeldig valgte årsregnskap. Kun et av ni selskaper hadde balanseført utsatt skatt, og to av ni inneholdt informasjoner

om utsatt skattefordel i balansen eller i noter. (Vedlegg A) I tillegg ble det klart at på grunn av ulike skattesatser, 24% i 2017 og 23% i 2018 (Finansdepartementet, 2017), ville en beregning av endring utsatt skatt og utsatt skattefordel bli mer komplisert enn først antatt. Vi valgte derfor å ikke bruke endring utsatt skatt som indikator på periodiseringsforskjellene mellom finans- og skatteregnskapet i utførelsen av hovedundersøkelsen, men heller ta utgangspunkt i endring midlertidige forskjeller som er tilgjengelig i selskapenes noter.

3.1.3. Vår metode

Aksjeselskap opplyser om endring midlertidige forskjeller i notene til årsregnskapet. Vi ville se på hvor stor andel endring midlertidig forskjell er i forhold til resultat før skatt i et bestemt år. Det ble derfor registrert resultat før skatt i tillegg til endring midlertidige forskjeller fra alle regnskapene. For å kunne rangere størrelsen til selskapene og se om det fantes noen sammenheng mellom størrelsen på endring midlertidige forskjeller og størrelse på selskapet, registrerte vi også salgsinntekt og sum eiendeler.

- **Dataanalyse**

I analysen har vi brukt Microsoft Excel og analyseverktøyet JMP. Analysemetoden i JMP som vi brukte er regresjonsanalyse. En regresjonsanalyse brukes for å analysere sammenhengen mellom en avhengig variabel og en eller flere uavhengige variabler (Gripsrud et al., 2016, S. 296). Endring i midlertidig forskjeller er den avhengige variabelen i vår undersøkelse, mens inntekter, eiendeler og resultat for skatt er de uavhengige variablene.

3.2. Utvalg

Det skiller ofte mellom sannsynlighetsutvalg og ikke-sannsynlighetsutvalg. Sannsynlighetsutvalg er utvalg hvor hver enhet har en kjent sannsynlighet for å bli trukket, og hvor sannsynligheten ikke er null. Alle utvalg som ikke er sannsynlighetsutvalg er ikke-sannsynlighetsutvalg (Gripsrud et al., 2016, s.169). Hvis utvalget er et ikke-sannsynlighetsutvalg, da er det "strengt tatt ikke noe statistisk grunnlag for å uttale seg om populasjonen på grunnlag av de resultatene man finner i utvalget" Hvis utvalget er gjort med et sannsynlighetsutvalg, da vil sannsynligheten for å få et representativt utvalg være høy (Johannessen et al., 2016, s. 244).

- **Utvalgsstørrelse**

En tommelfingerregel på utvalgsstørrelse er at minst 100 enheter må foreligge for hver hovedgruppe i analysen. Dersom man deler opp hovedgruppene i undergrupper i analysen, må det foreligge minst 20 til 50 enheter under hver undergruppe (Gripsrud et al., 2016, s. 178).

Gjennom å øke utvalgsstørrelsen kan en redusere utvalgsfeil, men det blir ikke forholdsmessig. Utvalgsfeil er feil som skyldes at man generaliserer funn i utvalget til hele populasjonen hvor utvalget er trukket fra (Gripsrud et al., 2016, s. 180-183)

Utvalget ble gjort ved hjelp av segmenteringsverktøyet i Proff Forvalt. Vi gjorde først et utvalg på alle små aksjeselskap med mindre enn 70 millioner kroner i salgsinntekt, balansesum under 35 millioner og maks 50 ansatte. For å gjøre utvalgsprosessen lettere begrenset vi oss til små aksjeselskaper som oppfyller alle tre vilkåren. Deretter gjorde vi et tilfeldig utvalg på 100 aksjeselskaper fra denne gruppen. For å sikre at utvalget ble tilfeldig, sorterte vi selskapene etter alfabetet og plukket ut hvert 5. selskap på listen. Tallet 5 var et tilfeldig tall som vi valgte fra tallene 1 til 10. Ved sortering av listen, ble også valget mellom om det skal være stigende eller synkende rekkefølge valgt tilfeldig. Deretter rekvirerte vi årsregnskapet for 2018 for de 100 aksjeselskapene fra Brønnøysundregisteret.

Av de 100 årsregnskapene valgte vi å utelukke alle aksjeselskap som oppga at de var mor i konsern og alle som var eiendomsselskap. Vi utelukket morselskapene fordi inntekter og driftsmidler kan ligge i datterselskapene. Eiendomsselskapene har enkelteieendeler som er store. Disse blir dominerende i regnskapet fordi selskapene driver primært med eiendom. Derfor har vi utelukket eiendomsselskaper. En del selskaper hadde mangelfulle opplysninger om endring midlertidige forskjeller og måtte utelukkes av den grunn. Etter dette sto vi igjen med et utvalg på 56 små aksjeselskap. Utvalget vi sto igjen med hadde tilfeldigvis et ganske lavt antall "større" små aksjeselskap. For å kunne si noe om forskjellen mellom selskaper av ulike størrelse innad i gruppen små foretak, ville det vært ønskelig med en større andel større selskaper. Vi valgte derfor å gjøre et utvalg til på 100 selskaper etter samme metode som beskrevet ovenfor. Dette gav oss 66 nye regnskap etter at vi hadde plukket ut morselskap og eiendomsselskap. Det totale utvalget ble dermed på 122 selskaper.

3.3. Reliabilitet og validitet

Reliabilitet handler om i hvor stor grad man får det samme resultat når man måler et fenomen flere ganger (Gripsrud et al., 2016, s.135).

Regnskapene hentes fra Brønnøysundregisteret. Denne informasjon har høy autentisitet siden den hentes fra et offentlig organ. Regnskapsprodusenter må følge regler og standarder som gjør at

årsregnskapene blir pålitelige. Dermed kan vi anta at dataene vi samler inn har høy reliabilitet. Men samtidig kan skjønnsvurderinger i regnskapet svekke påliteligheten noe. Det kan også forekomme regnskapsmanipulasjoner eller feil i regnskapet som kan svekke reliabiliteten.

Validitet handler om hvor godt man måler det man skal måle (Gripsrud et al., 2016, s. 61). Det skilles mellom ulike typer validitet, blant annet ekstern validitet og statistisk konklusjonsvaliditet (Gripsrud et al., 2016, s. 132). Ekstern validitet går ut på hvorvidt resultatene man får kan gjøres gjeldende i andre situasjoner, dvs. om det kan generaliseres (Johannessen et al., 2016, s. 389). Statistisk konklusjonsvaliditet "forteller om vi har et tilstrekkelig statistisk grunnlag for å trekke de konklusjoner vi gjør." (Gripsrud et al., 2016, s.135)

Vi har brukt endring midlertidige forskjeller som en indikator på hvor stor betydning periodiseringsforskjellene mellom finans- og skatteregnskapet har på små aksjeselskaper. Midlertidige forskjeller er et direkte resultat av periodiseringsforskjellene. Indikatoren midlertidig forskjeller gir derfor en direkte måling av fenomenet vi skal undersøke.

I arbeidet med utvalget var vår intensjon å gjøre et representativt utvalg. Vi tok utgangspunkt i et tilfeldig valg om hvorvidt vi skulle ordne listen av små foretak i stigende eller synkende alfabetisk rekkefølge. Det ble en stigende rekkefølge. Tallet 5 ble valgt tilfeldig fra tallene 1 til 10. Vi begrenset oss til tallene 1 til 10 av praktiske årsaker. Vi valgte deretter hvert 5. firma fra starten av listen. Dette kunne svekket representativiteten. Vi har imidlertid vurdert det sånn at vi kan forsvare dette med at vi ikke hadde noe grunnlag for å forutse hvem som befinner seg først eller sist i bokstavrekken. Når vi la mikroregnskapdirektivets kriterier for mikroforetak til grunn i utvalget vårt, fant vi at utvalget vårt består av 94% selskaper som kan klassifiseres som mikroforetak. Andelen selskaper som tilfredsstill kriteriene blant alle aksjeselskap i Norge er 75% ifølge Schwencke sin rapport (Schwencke, 2019, s. 14). Dermed kan vi anta at utvalget vårt likevel ikke er et representativt utvalg. Sannsynlighetsutvelgelse gir ikke et hundre prosent sikkert representativt utvalg, men gir stor sannsynlighet for at utvalget blir det (Johannessen et al., 2016, s. 244). Ved tilfeldighet kan man ende opp med skjevt utvalg. Det å dele opp listen i de forskjellige klasser av mikroselskaper og ta et utvalg fra hver gruppe kunne gitt et bedre grunnlag for undersøkelsen. Dette ville krevd et mye større utvalg. På grunn av tidsbegrensningen har vi valgt å se bort fra å gjøre det.

3.4. Svake sider

Svake sider kan være at tallene vi henter ut av regnskapene er på aggregert nivå. Dersom selskapene for eksempel har anleggskontrakter eller leieavtaler som fører til uvanlige store midlertidige forskjeller, kan det være vanskelig å identifisere dette i regnskapstallene.

3.5. Etikk

Når man utfører et forskningsarbeid, har man et etisk ansvar overfor dem som berøres av arbeidet. Vi har ikke involvert intervjuobjekter i studien. Et etisk hensyn overfor enkeltpersoner er derfor ikke aktuelt å nevne, men av hensyn til resultatet og dem det påvirker er det viktig at vi er bevisst på ikke å utnytte den friheten som ligger i forskningsprosessen. Oppgaven vår tar for seg utfordringer innenfor målinger i regnskapet. Tallmaterialet som er hentet inn er tilgjengelig for offentligheten. Vi har forsøkt å reflektere rundt svakheter og begrensninger i vårt forskningsmateriale, samt henviser til kilder der det er aktuelt. Vi har forholdt oss objektiv til forskningsmaterialet og håndtert det etter beste evne slik at manipulasjon eller konstruksjon av resultatet ikke skal forekomme.

4. Presentasjon av datamaterialet

Som nevnt i punkt 3.2 har vi valgt å ta utgangspunkt i 122 aksjeselskaper som oppfyller alle tre kriterier for små foretak etter rskl § 1-6. Datainnsamlingen foregikk ved å laste ned regnskaper fra Brønnøysundregistrene.

Ved å laste ned regnskaper fra 2018 fra Brønnøysundregistrene fikk vi tilgang til selskapenes regnskapstall og noteopplysninger. I resultatregnskapene og balansene hentet vi ut inntekter, resultat før skatt og eiendeler. I noteopplysningene har vi blant annet hentet ut endring i midlertidige forskjeller, slik at vi kunne svare på det første forskningsspørsmålet om hvor stor endring midlertidige forskjeller utgjør av resultat før skatt hos de små aksjeselskaper. Det andre forskningsspørsmålet ble besvart ved bruk av størrelse på inntekter, eiendeler og endring i midlertidige forskjeller. Resultat av undersøkelse presenteres i tabell under.

Tabell 2: Datamateriale fra selskapene i utvalget

	INNDATA				UTDATA			
	Inntekter	Eiendeler	Resultat før skatt	Endring midlertidige forskjeller 2017-2018	Endring midlertidige forskjeller/ Resultat før skatt	i prosen (absolutt verdi)	23% av endring midlertidige forskjeller	
1	kr 219 940	kr 433 127	-kr 71	-	-	0,0 %	-	
2	kr 675 102	kr 118 230	kr 26 632	-	-	0,0 %	-	
3	kr 209 500	kr 147 044	kr 122 156	-	-	0,0 %	-	
4	kr 518 228	kr 93 070	kr 1 049	-	-	0,0 %	-	
5	kr 479 779	kr 195 097	kr 108 314	-	-	0,0 %	-	
6	kr 754 138	kr 325 561	kr 165 233	-	-	0,0 %	-	
7	kr 10 000	kr 154 546	-kr 16 559	-	-	0,0 %	-	
8	kr 392 476	kr 317 978	kr 48 455	-	-	0,0 %	-	
9	kr 24 352	kr 59 922	kr 24 352	-	-	0,0 %	-	
10	kr 1 511 048	kr 947 191	kr 780 070	-	-	0,0 %	-	
11	kr 274 180	kr 262 151	kr 395	-	-	0,0 %	-	
12	kr 318 748	kr 234 223	kr 79 171	-	-	0,0 %	-	
13	kr 135 035	kr 158 241	kr 9 004	-	-	0,0 %	-	
14	kr 741 115	kr 603 404	kr 25 306	-	-	0,0 %	-	
15	kr -	kr 110 113	-kr 11 204	-	-	0,0 %	-	
16	kr 1 566 157	kr 529 546	kr 14 038	-	-	0,0 %	-	
17	kr 1 593 886	kr 367 687	-kr 106 960	-	-	0,0 %	-	
18	kr 425 000	kr 26 656	-kr 756 062	-	-	0,0 %	-	
19	kr 1 404 515	kr 196 421	-kr 27 379	-	0	0,0 %	-	
20	kr 54 751	kr 84 336	kr 5 820	-	0	0,0 %	-	
21	kr 2 335 807	kr 749 361	kr 350 009	-	0	0,0 %	-	
22	kr 50 499	kr 98 248	kr 840	-	0	0,0 %	-	
23	kr 56 808	kr 186 443	kr 5 339	-	0	0,0 %	-	
24	kr 2 438 162	kr 819 353	kr 51 220	-	0	0,0 %	-	
25	kr 150 000	kr 146 500	-kr 77 598	-	0	0,0 %	-	
26	kr 1 026 460	kr 497 407	kr 206 629	-	0	0,0 %	-	
27	kr 59 984	-kr 3 620	kr 2 024	-	0	0,0 %	-	
28	kr 320 000	kr 180 883	-kr 12 218	-	0	0,0 %	-	
29	kr 10 700	kr 7 347	-kr 3 195	-	0	0,0 %	-	
30	kr 70 000	kr 98 453	kr 58 933	-	0	0,0 %	-	
31	kr 80 200	kr 9 003	-kr 8 063	0	0	0,0 %	-	
32	kr 34 500	kr 915 895	kr 22 795	-	0	0,0 %	-	
33	kr 774 212	kr 459 312	kr 29 381	-	0	0,0 %	-	
34	kr 89 670	kr 61 889	-kr 2 167	-	0	0,0 %	-	
35	kr 553 182	kr 384 545	kr 139 882	-	0	0,0 %	-	
36	kr 10 000	kr 607 729	-kr 77 861	0	0	0,0 %	-	
37	kr 888 301	kr 7 579 758	-kr 1 508 925	- 73	0,0000	0,0 %	- 17	
38	kr 3 566 691	-kr 258 396	-kr 5 274	- 1	0,0002	0,0 %	- 0	
39	kr 872 424	kr 175 486	-kr 83 996	105	0,0013	0,1 %	24	
40	kr 2 782 258	kr 407 439	kr 201 516	358	0,0018	0,2 %	82	
41	kr 13 147 296	kr 7 410 875	kr 3 396 357	- 8 306	-0,0024	0,2 %	- 1 910	
42	kr 27 341 020	kr 10 835 798	kr 8 744 333	36 984	0,0042	0,4 %	8 506	
43	kr 1 246 865	kr 226 699	kr 178 917	782	0,0044	0,4 %	180	
44	kr 6 812 514	kr 3 240 195	kr 479 387	2 232	0,0047	0,5 %	513	
45	kr 3 400 033	kr 1 695 445	kr 313 263	1 679	0,0054	0,5 %	386	
46	kr 394 520	kr 505 673	kr 363 386	- 2 270	-0,0062	0,6 %	- 522	
47	kr 266 960	kr 49 936	-kr 26 337	- 250	0,0095	0,9 %	- 58	
48	kr 184 773	kr 8 965 506	-kr 847 979	- 10 037	0,0118	1,2 %	- 2 309	
49	kr 3 734 139	kr 2 057 804	kr 216 720	- 2 742	-0,0127	1,3 %	- 631	
50	kr 77 670	kr 2 209 738	kr 256 121	3 573	0,0140	1,4 %	822	

INNDATA					UTDATA		
	Inntekter	Eiendeler	Resultat før skatt	Endring midlertidige forskjeller 2017-2018	Endring midlertidige forskjeller/ Resultat før skatt	i prosen (absolutt verdi)	23% av endring midlertidige forskjeller
51	kr 3 939 841	kr 1 809 008	kr 432 582	- 6 478	- 0,0150	1,5 %	- 1 490
52	kr 1 114 914	kr 232 488	kr 133 811	3 095	0,0231	2,3 %	712
53	kr 746 283	kr 483 535	-kr 92 527	- 2 221	0,0240	2,4 %	- 511
54	kr 64 320	kr 1 095 968	kr 24 879	- 618	-0,0248	2,5 %	- 142
55	kr 2 750 161	kr 1 057 109	kr 232 578	- 5 883	- 0,0253	2,5 %	- 1 353
56	kr 3 436 609	kr 1 482 811	kr 385 497	- 9 887	- 0,0256	2,6 %	- 2 274
57	kr 1 796 193	kr 763 362	-kr 227 820	5 878	- 0,0258	2,6 %	1 352
58	kr 437 461	kr 106 026	kr 94 243	- 2 543	- 0,0270	2,7 %	- 585
59	kr 1 829 094	kr 1 244 776	-kr 101 793	3 402	- 0,0334	3,3 %	782
60	kr 2 583 428	kr 2 247 587	-kr 688 234	23 916	-0,0347	3,5 %	5 501
61	kr 1 928 975	kr 1 260 093	kr 13 396	480	0,0358	3,6 %	110
62	kr 6 679 095	kr 1 692 170	-kr 128 248	4 687	-0,0365	3,7 %	1 078
63	kr 700 724	kr 442 548	-kr 95 685	- 3 797	0,0397	4,0 %	- 873
64	kr 4 348 690	kr 3 252 480	kr 197 880	7 929	0,0401	4,0 %	1 824
65	kr 5 005 289	kr 895 987	-kr 388 285	16 652	- 0,0429	4,3 %	3 830
66	kr 2 233 478	kr 732 170	kr 511 520	22 113	0,0432	4,3 %	5 086
67	kr 12 451 522	kr 2 619 302	-kr 1 599 663	87 349	-0,0546	5,5 %	20 090
68	kr 1 978 889	kr 32 859	-kr 664 614	37 488	-0,0564	5,6 %	8 622
69	kr 2 515 870	kr 622 711	kr 251 142	- 16 093	- 0,0641	6,4 %	- 3 701
70	kr 3 361 462	kr 1 191 868	kr 225 412	14 619	0,0649	6,5 %	3 362
71	kr 2 838 081	kr 1 019 411	kr 139 428	- 9 354	- 0,0671	6,7 %	- 2 151
72	kr 4 835 797	kr 3 792 535	kr 641 376	44 479	0,0693	6,9 %	10 230
73	kr 4 438 860	kr 1 563 696	kr 263 589	- 18 725	- 0,0710	7,1 %	- 4 307
74	kr 1 203 195	kr 287 877	-kr 17 063	1 232	- 0,0722	7,2 %	283
75	kr 3 407 889	kr 2 796 609	kr 375 404	36 391	0,0969	9,7 %	8 370
76	kr 1 077 590	kr 155 332	-kr 33 126	- 3 333	0,1006	10,1 %	- 767
77	kr 1 423 425	kr 926 989	-kr 561 832	- 57 787	0,1029	10,3 %	- 13 291
78	kr 720 141	kr 421 169	kr 155 506	16 508	0,1062	10,6 %	3 797
79	kr 733 014	kr 360 040	-kr 61 555	- 6 606	0,1073	10,7 %	- 1 519
80	kr 24 245 052	kr 12 095 036	-kr 4 184 994	- 461 313	0,1102	11,0 %	- 106 102
81	kr 16 074 409	kr 4 578 342	kr 255 916	- 30 366	-0,1187	11,9 %	- 6 984
82	kr 3 620 056	kr 708 387	kr 180 401	- 22 615	-0,1254	12,5 %	- 5 201
83	kr 1 163 840	kr 702 009	-kr 316 024	40 192	-0,1272	12,7 %	9 244
84	kr 4 519 000	kr 2 021 838	kr 192 330	25 431	0,1322	13,2 %	5 849
85	kr 4 948 232	kr 3 493 202	kr 712 104	94 234	0,1323	13,2 %	21 674
86	kr 18 734 064	kr 10 599 488	kr 2 222 666	- 295 099	-0,1328	13,3 %	- 67 873
87	kr 1 000 763	kr 845 934	-kr 286 063	- 39 265	0,1373	13,7 %	- 9 031
88	kr 939 297	kr 41 255	-kr 85 967	- 13 045	0,1517	15,2 %	- 3 000
89	kr 3 021 418	kr 478 761	kr 39 920	6 242	0,1564	15,6 %	1 436
90	kr 639 838	kr 189 541	kr 24 487	3 998	0,1633	16,3 %	920
91	kr 8 698 065	kr 1 429 029	kr 129 710	21 224	0,1636	16,4 %	4 882
92	kr 3 493 927	kr 2 983 770	kr 336 126	60 428	0,1798	18,0 %	13 898
93	kr 742 714	kr 3 079 198	kr 201 339	- 36 345	-0,1805	18,1 %	- 8 359
94	kr 3 829 327	kr 2 103 584	kr 198 633	- 37 894	- 0,1908	19,1 %	- 8 716
95	kr 3 836 865	kr 1 311 321	-kr 1 220 113	244 204	- 0,2001	20,0 %	56 167
96	kr 106 010	kr 81 223	-kr 308 917	- 73 246	0,2371	23,7 %	- 16 847
97	kr 905 017	kr 378 171	-kr 76 835	- 18 265	0,2377	23,8 %	- 4 201
98	kr 379 001	kr 2 318 870	-kr 199 532	48 527	-0,2432	24,3 %	11 161
99	kr 4 962 571	kr 11 099 893	-kr 1 457 874	370 088	-0,2539	25,4 %	85 120
100	kr 415 810	kr 555 269	kr 197 715	- 61 867	-0,3129	31,3 %	- 14 229

INNDATA					UTDATA		
	Inntekter	Eiendeler	Resultat før skatt	Endring midlertidige forskjeller 2017-2018	Endring midlertidige forskjeller/ Resultat før skatt	i prosen (absolutt verdi)	23% av endring midlertidige forskjeller
101	kr 3 891 737	kr 789 053	kr 175 997	- 60 392	- 0,3431	34,3 %	- 13 890
102	kr 1 378 389	kr 469 396	kr 42 231	14 710	0,3483	34,8 %	3 383
103	kr 1 830 520	kr 1 156 922	-kr 161 664	58 249	- 0,3603	36,0 %	13 397
104	kr 2 004 086	kr 613 423	kr 80 425	- 29 043	- 0,3611	36,1 %	- 6 680
105	kr 240 000	kr 2 684 094	kr 209 761	- 76 479	-0,3646	36,5 %	- 17 590
106	kr 2 084 269	kr 1 159 632	-kr 16 899	- 6 199	0,3668	36,7 %	- 1 426
107	kr 2 586 593	kr 328 791	-kr 213 453	89 476	- 0,4192	41,9 %	20 579
108	kr 1 327 678	kr 2 450 344	-kr 36 180	18 450	- 0,5100	51,0 %	4 244
109	kr 939 287	kr 193 125	kr 30 134	- 16 944	-0,5623	56,2 %	- 3 897
110	kr 375 549	kr 859 968	-kr 186 626	- 108 437	0,5810	58,1 %	- 24 941
111	kr 144 719	kr 84 416	kr 14 640	10 627	0,7259	72,6 %	2 444
112	kr 1 094 181	kr 1 910 168	-kr 163 792	- 165 201	1,0086	100,9 %	- 37 996
113	kr 3 260 133	kr 1 697 855	kr 371 481	445 470	1,1992	119,9 %	102 458
114	kr 5 386 203	kr 1 508 162	kr 63 890	- 79 640	-1,2465	124,7 %	- 18 317
115	kr 5 885 793	kr 2 306 195	-kr 16 040	25 470	- 1,5879	158,8 %	5 858
116	kr 396 639	kr 564 359	-kr 22 174	- 46 661	2,1043	210,4 %	- 10 732
117	kr 4 518 594	kr 1 636 646	-kr 22 491	51 722	- 2,2997	230,0 %	11 896
118	kr 340 345	kr 489 841	-kr 18 364	44 000	- 2,3960	239,6 %	10 120
119	kr 4 782 081	kr 2 062 542	-kr 90 145	231 307	-2,5659	256,6 %	53 201
120	kr 13 307 377	kr 5 141 428	-kr 104 550	535 059	-5,1177	511,8 %	123 064
121	kr 1 265 644	kr 1 498 113	-kr 52 511	- 370 144	7,0489	704,9 %	- 85 133
122	kr 4 252 549	kr 1 548 392	kr 3 872	109 373	28,2472	2824,7 %	25 156

5. Resultat og analyse

5.1. Formålet med analysen

Vi ønsket å se nærmere på betydningen av periodiseringsforskjeller mellom årsregnskapet og skatteregnskapet til små aksjeselskaper. En forenkling av regelverket, som innebærer en harmonisering av skatte- og regnskapsreglene, har vært mye diskutert de siste årene. Dette vil medføre at midlertidige forskjeller blir helt eller delvis borte. Harmoniseringsprosessen har vist seg å være vanskelig. I teoridelen har vi presentert to fagpersoner, Hans Robert Schwencke og Trond Kristoffersen, som begge har drøftet ulike fremgangsmåter for forenkling av regnskapet. Vi ønsket derfor å skaffe oss et bilde på hvor mye målingene av midlertidige forskjeller utgjør, slik at vi lettere kan forstå kompleksiteten i dette arbeidet.

Vi utførte en kvantitativ analyse av informasjonen som er tilgjengelig i selskapets årsregnskap og årsberetning med noter. Vi hadde ikke en klar forestilling på hva vi kunne forvente å finne, men vi gjorde en antagelse om at de midlertidige forskjellene ikke var av så stor betydning for de minste selskapene i gruppen "små foretak", og at det derfor ville være relativt enkelt å iverksette noen

forenklinger for, i hvert fall, deler av gruppen små foretak. Dette er også i tråd med forslag som har kommet i forbindelse med harmoniseringsprosessen.

5.2. Analysens disposisjon

For å besvare vår problemstilling vil vi som nevnt innledningsvis, dele arbeidsprosessen opp i 3 forskningsspørsmål.

1. *“Hvor store er endringene i midlertidige forskjeller i et regnskapsår for de små aksjeselskapene, sett i forhold til resultat før skatt?”*
2. *“Er det forskjell i hvor mye periodiseringsforskjeller betyr for selskaper av ulik størrelse?”*
3. *“Hva vil det si for finansregnskapets regnskaps-bilde, dersom man innførte harmoniserende forenklinger i regelverket?”*

I de to første spørsmålene vil vi se nærmere på innhentet tallmateriale og analysere dette slik at vi får et bilde på hvor mye målingene av midlertidige forskjeller utgjør, sett i sammenheng med bedriftene og deres størrelse. I forskningsspørsmål 3 vil vi studere analysen i lys av teoridelen og drøfte hvordan en eventuell harmonisering av regelverkene vil påvirke det finansielle regnskaps-bildet.

5.3. Forskningsspørsmål 1: Hvor store er endringene i midlertidige forskjeller i et regnskapsår for de små aksjeselskapene, sett i forhold til resultat før skatt?

Totalt 200 regnskap for små aksjeselskap var utgangspunktet for analysen. Etter å ha sortert bort de regnskapene som av ulike grunner ikke kunne brukes til vårt formål (se kapittel om metode), satte vi igjen med et utvalg på 122 årsregnskap for 2018. For finne ut hvor stor betydning periodiseringsforskjellene har for selskapenes regnskap valgte vi å se på endring midlertidige forskjeller i forhold til resultat før skatt for dette bestemte året. Ved å bruke resultat før skatt som sammenligningsgrunnlag gir det oss et bilde på hvor betydelig størrelsen på endring midlertidige forskjeller er for selskapene. Dersom endring midlertidige forskjeller er veldig stor i forhold til resultatet, kan man si at den må ha en betydning for selskapets regnskaps-bilde, og man kan ikke bare se bort fra den. Hvis selskapene derimot har en veldig liten eller ingen endring i midlertidige forskjeller,

vil det ha minimal betydning for regnskaps-bildet, og det vil ikke være noe problem å innføre et regelverk uten periodiseringsforskjeller.

Det er endring utsatt skatt eller utsatt skattefordel som har den direkte virkningen på resultatregnskapets skattekostnad. Hvis et regelverk uten periodiseringsforskjeller blir innført, vil utsatt skatt/skattefordel postene forsvinne. Som følge av dette vil årsresultatet og regnskaps-bildet endres. I tilfeller der utsatt skatt posten forsvinner blir årsresultatet lavere siden bedrift betaler den skatten som er sammenstilt med det regnskapsmessige resultat før skatt i stedet for å utsette en del av skatten til senere. Derimot blir årsresultatet høyere dersom utsatt skattefordel posten forsvinner fordi bedriften slipper å betale høyere skatt enn det regnskapsmessige resultatet skulle tilsi. I begge tilfeller vil ledelsens formål for bruken av finansregnskapet avgjøre om innføring av forenklinger medfører bedre eller dårligere regnskaps-bildet.

Fordi det er betydningen av periodiseringsforskjellene vi vil se nærmere på i denne undersøkelsen, er det endring midlertidige forskjeller, som er et direkte mål på periodiseringsforskjellene, vi tar utgangspunkt i. Det beregnede forholdet med resultat før skatt er presentert som prosent. Det vil si hvor mye utgjør størrelsen på endring midlertidige forskjeller i prosent av størrelsen på resultat før skatt.

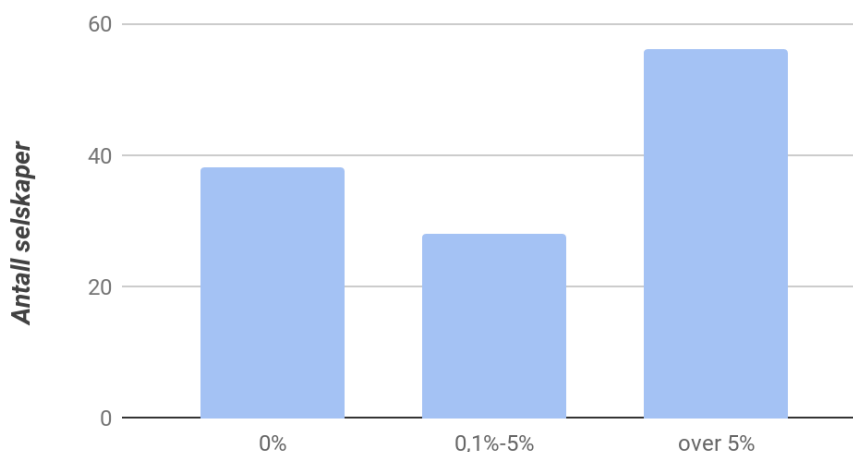
5.3.1. Hvor mye utgjør endring midlertidig forskjeller i forhold til resultat før skatt

Av 122 selskaper var det 38 selskaper som hadde null endring midlertidige forskjeller, eller så liten endring i midlertidige forskjeller at det utgjorde tilnærmet 0% i forhold til resultat før skatt. For 28 selskaper utgjorde endring midlertidige forskjeller en størrelse på 5% eller mindre i forhold til resultat før skatt. Og for 56 selskaper var endring midlertidige forskjeller mer enn 5% i forhold til resultat før skatt.

Tabell 3: Tabellen viser antall selskaper i ulike intervaller med endring midlertidige forskjeller i forhold til resultat før skatt.

Endring midlertidige forskjeller pr. resultat før skatt	
Intervall	Antall
0%	38
0,1% - 5%	28
Over 5%	56

Endring midlertidige forskjeller pr resultat før skatt

Figur 5: Diagrammet viser endring midlertidige forskjeller i forhold til resultat før skatt

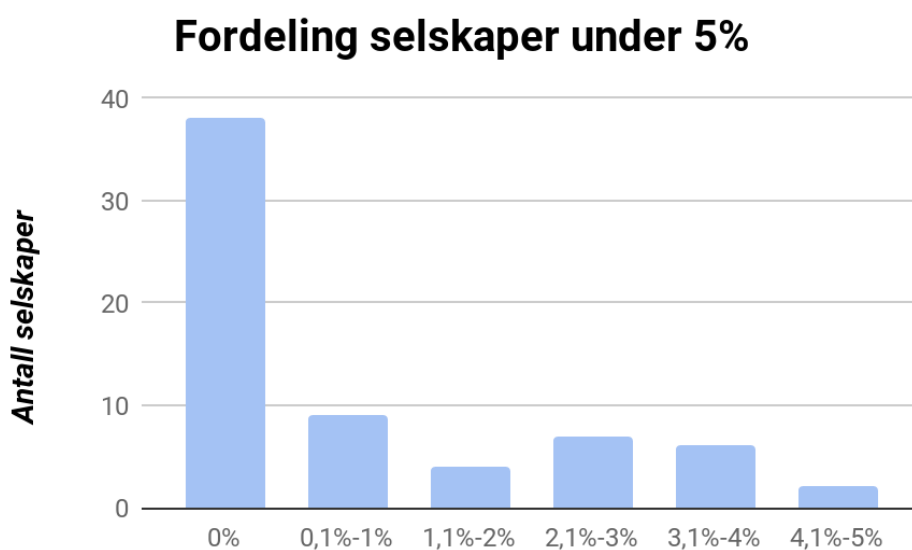
Det vil si at for ca 31% av selskapene har de midlertidige forskjellene ingen betydning for regnskapsåret 2018, mens for ca 23% av selskapene har de en relativt liten betydning. For ca 46% av selskapene er endring midlertidige forskjeller relativt stor i forhold til resultat før skatt. Det kan altså se ut til at for den største andelen av selskapene har periodiseringsforskjellene ingen eller liten betydning. Likevel er den delen av selskapene med endring midlertidige forskjeller på mer enn 5% i forhold til resultat før skatt en ganske betydelig andel. Dersom differansen i størrelsen på midlertidige forskjeller også gjenspeiles i størrelsen på selskapene kan dette være en god indikasjon på at det finnes sammenhenger som kan gi grunnlag for videre inndeling av gruppen "små foretak".

5.3.2. Selskaper med 5% eller lavere endring midlertidige forskjeller pr resultat før skatt

Den største andelen av selskapene har en endring midlertidig forskjell i forhold til resultat før skatt som er lavere enn 5%. Totalt gjelder dette 66 selskaper, altså 54% av de 122 selskapene. Dette er som nevnt fordelt på 38 selskaper med 0% og 28 selskaper med mellom 0,1% og 5%.

Tabell 4: Tabellen viser fordelingen av antall selskaper der endring midlertidige forskjeller utgjør mindre enn 5% i forhold til resultat før skatt

Fordeling selskaper under 5%	
Intervall	Antall
0%	38
0,1%-1%	9
1,1%-2%	4
2,1%-3%	7
3,1%-4%	6
4,1%-5%	2

Figur 6: Figuren viser fordelingen av antall selskaper der endring midlertidige forskjeller utgjør mindre enn 5% i forhold til resultat før skatt

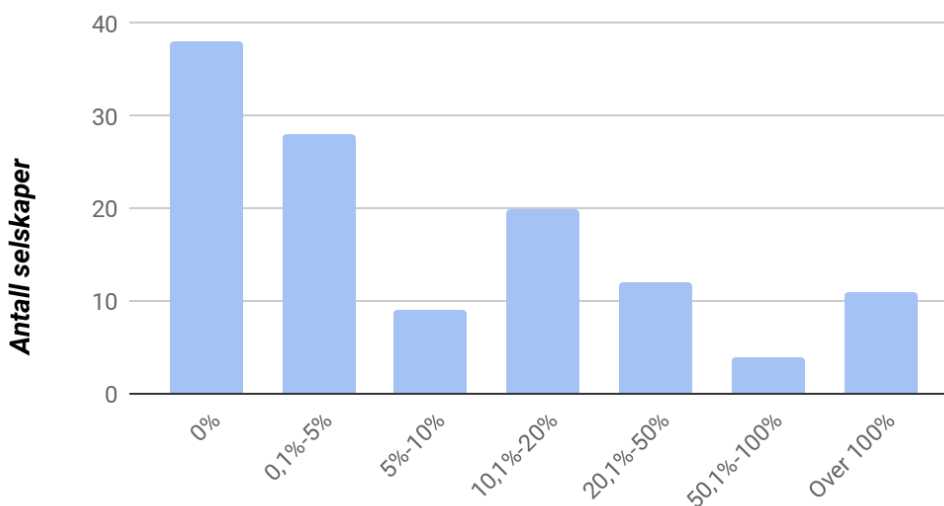
5.3.3. Selskaper med mer enn 5% endring i midlertidige forskjeller pr resultat før skatt

Dersom vi deler resultatet opp i flere intervaller og ser nærmere på de selskapene som har en endring i midlertidige forskjeller som er større enn 5% i forhold til resultat før skatt, finner vi at 9 selskaper ligger mellom 5% og 10%, 20 selskaper har mellom 10% og 20%, og 12 selskaper har en endring i midlertidige forskjeller i forhold til resultat før skatt på mellom 20% og 50%. I intervallet mellom 50% og 100% finner vi 4 selskaper, og over 100%, 11 selskaper.

Tabell 5: Tabellen viser fordelingen av endring midlertidige forskjeller i forhold til resultat før skatt over flere intervaller.

Endring midlertidige forskjeller pr resultat før skatt	
Intervall	Antall
0%	38
0,1%-5%	28
5%-10%	9
10,1%-20%	20
20,1%-50%	12
50,1%-100%	4
Over 100%	11

Endring midlertidige forskjeller pr resultat før skatt

Figur 7: Endring midlertidige forskjeller pr resultat før skatt.

Fordelingen av hvor mye de ulike selskapene har i endring midlertidig forskjell i forhold til resultat før skatt er spredt over et stort spekter. I flere av de selskapene der endring midlertidige forskjeller i forhold til resultat før skatt er over 100% er endring midlertidige forskjeller betydelig større enn resultatet. I det selskapet der endring midlertidige forskjeller er størst i forhold til resultat før skatt utgjør forholdet 2824,7%. Flere av selskapene har over 200%, ett har over 500% og et selskap har over 700%. Hele fordelingen blant disse 11 selskapene som har over 100% er som vist i tabellen under.

Tabell 6: Fordeling av endring midlertidige forskjeller pr resultat før skatt der andel er over 100%

Resultat før skatt	Endring midlertidige forskjeller	Endring midlertidige forskjeller pr resultat før skatt i %
-163 792	-165 201	100,9%
371 481	445 470	119,9%
63 890	-79 640	124,7%
-16 040	25 470	158,8%
-22 174	-46 661	210,4%
-22 491	51 722	230%

-18 364	44 000	239,6%
-90 145	231 307	256,6%
-104 550	535 059	511,8%
-52 511	-370 144	704,9%
3 872	109 373	2824,7%

Dette viser at periodiseringsforskjellene absolutt er av betydelig størrelse for mange av selskapene. Innføringen av et harmonisert regelverk uten periodiseringsforskjeller vil kunne ha en stor effekt på regnskaps-bildet for flere av selskapene.

5.3.4. Inntektsfordeling hos selskaper uten periodiseringsforskjeller

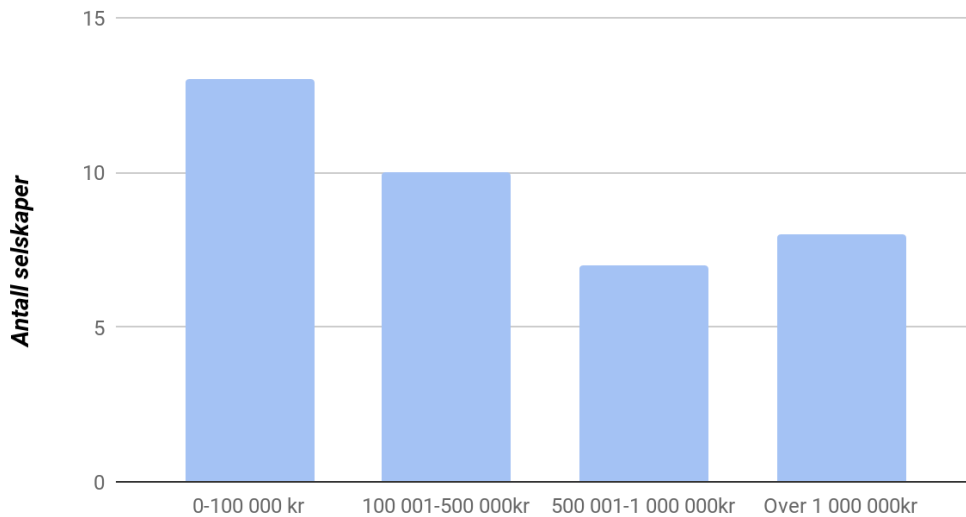
En oversikt over omsetningen hos de selskapene som for regnskapsåret 2018 ikke har noen endring midlertidig forskjell, viser at en stor andel har en relativt lav inntekt. 23 av de 38 selskapene har en omsetning under kr 500 000, og 13 av disse selskapene har en omsetning under kr 100 000.

Tabell 7: Inntektsfordeling for selskaper uten endring midlertidige forskjeller i 2018.

Tabell 7: Inntektsfordeling for selskaper uten endring midlertidige forskjeller i 2018.

Omsetning selskaper uten endring midlertidige forskjeller	
Intervall	Antall
0 - 100 000 kr	13
100 001 - 500 000 kr	10
500 001 - 1 000 000 kr	7
Over 1 000 000 kr	8
Totalt	38

Omsetning selskaper uten endring midlertidige forskjeller

Figur 8: Oversikt over inntektsfordeling hos selskaper uten endring midlertidige forskjeller i 2018. En stor andel av selskapene har en omsetning under 100 000 kr dette regnskapsåret.

Ser vi nærmere på eiendelene til de 23 selskapene som har under 500 000 kr i omsetning, finner vi at 17 selskaper har under 200 000 kr i eiendeler, mens 6 selskaper har mer enn 200 000 kr i eiendeler. Dette viser at de minste selskapene i undersøkelsen er veldig små.

Når et selskap har en så lav omsetning og i tillegg en ganske lav balansesum, som store deler av denne gruppen har, kan det være en indikasjon på at selskapet egentlig ikke driver aktiv næringsvirksomhet. 60% av gruppen på 38 selskaper har mindre enn 500 000 i omsetning, og ca 45% av selskapene har under 200 000 kr i eiendeler. Dette er gjerne selskaper som ikke har kundefordringer, varelager eller andre eiendeler som kan føre til periodiseringsforskjeller. Vi kan derfor anta at det ikke er relevant å ta hensyn til alle av de 38 selskapene, noe som tilsier at denne gruppen i realiteten skulle vært noe mindre.

5.3.5. Oppsummering forskningsspørsmål 1

Undersøkelsen vår viser at for 54% av selskapene i utvalget er endring midlertidig forskjell en ubetydelig størrelse i forhold til resultat før skatt, mens for 46% av selskapene er endring midlertidige forskjeller en relativ stor størrelse i forhold til resultat før skatt. Selv om gruppen med selskaper som har en liten eller ingen endring i midlertidige forskjeller er den største, er gruppen med betydelig

størrelse på endring midlertidige forskjeller så stor at man ikke kan se bort fra den. Dette viser at periodiseringsforskjellene faktisk har en betydning hos veldig mange av de små selskapene, og at dette er noe man kanskje bør ta hensyn til dersom man skal endre på regelverket. Dette kommer vi tilbake til i siste del av kapittelet.

5.4. Forskningsspørsmål 2: Er det forskjell i hvor mye periodiseringsforskjeller betyr for selskaper av ulik størrelse?

I diskusjonen rundt forenklingsregler for de små foretakene er det flere som tar til orde for å innføre en ny foretaksklasse, mikroforetak. Mikroforetaksklassen skal bestå av de aller minste av de små aksjeselskapene, men hvor grensen for dette skal gå er det ulike meninger om. Vi ville se nærmere på om det finnes en forskjell i betydningen av periodiseringsforskjellene i de minste og de største selskapene i gruppen små aksjeselskap. Dersom man har ubetydelige endringer i midlertidige forskjeller hos de minste selskapene, kan dette støtte opp om å innføre en ny foretaksklasse og forenklingsregler som gjelder kun for disse selskapene. Vi tok for oss ulike forslag til kriterier i balansesum, omsetning og antall ansatte for mikroforetak, for å se om det kunne gi en indikasjon på hvor grensen bør gå.

5.4.1. Mikroregnskapsdirektivets kriterier

Vi ønsket å undersøke om det fantes noen forskjeller i størrelsen på endring midlertidige forskjeller hos selskaper som faller inn under grensen for mikroforetak, som foreslått i EU's mikroregnskapsdirektiv, og de selskapene i gruppen små foretak, som er større enn dette. Vilårene for å kunne klassifiseres som mikroforetak er som nevnt i kapittel 2.4.3. to av de tre kriteriene: balansesum under 350 000 €, omsetning under 700 000 € og gjennomsnittlig antall ansatte under 10. Vi brukte balansesum 3,5 mill kr og omsetning 7 mill kr som kriterier i undersøkelsen.

112 av de 122 selskapene hadde balansesum på under 3,5 mill kr. 110 av disse hadde en omsetning på under 7 mill kr. Det vil si, det var kun 12 av selskapene som ikke tilfredsstillte begge kriteriene for balansesum og omsetning. Tar vi også hensyn til antall ansatte, finner vi at 5 av de 12 største selskapene har 10 eller færre antall ansatte, i tillegg til enten balansesum under 3,5 mill eller omsetning under 7 mill. Utvalget består dermed i hovedsak (ca 94%) av selskaper som ville blitt kategorisert som mikroforetak.

Andelen selskaper i Norge som kommer inn under direktivets grense for mikroforetak er 75% av alle aksjeselskap (Schwencke, 2019, s. 14) Det kan derfor se ut som at utvalget vårt ikke har en representativ kombinasjon av "små og mindre" selskaper. For at gruppene skal kunne sammenlignes, bør det også være minst 20 tilfeller i hvert utvalg (Gripsrud s. 178) Vi har derfor ikke godt nok grunnlag til å kunne si noe om hvor mye de midlertidige forskjellene betyr for selskaper av ulik størrelse innad i gruppen små foretak basert på direktivets grenser for mikroforetak. Dette kan også være en indikasjon på at grensene i mikroregnskapsdirektivet er for høy for norske små foretak.

5.4.2. Andre foreslåtte kriterier for mikroforetak

Knudsen og Husaas forslag om innføring av en mikroforetaksklasse der kriteriene er to av de tre vilkårene: balansesum under 5 mill kr, omsetning under 5 mill kr og under 5 ansatte (Knudsen og Husaas, 2009, s.18), gir oss heller ikke to sammenlignbare grupper. Det er 114 selskaper med balansesum under 5 mill, og av disse er det 106 selskaper som har under 5 mill i omsetning. Det etterlater 16 selskaper i gruppen som ikke tilfredsstillt kravene til både balansesum og omsetning i forhold til å kunne klassifiseres som mikroforetak. Av disse 16 selskapene er det 8 som har 5 eller færre ansatte i tillegg til enten balansesum under 5 mill kr, eller omsetning under 5 mill kr. Totalt er det da 114 selskaper som kan defineres som mikroforetak etter disse grensene, og 8 selskaper som er for store.

Dersom vi tar utgangspunkt i en lavere grense for inndeling av gruppen små foretak, basert på forslaget fra Småbedriftsforbundet i deres høringsuttalelse om ny regnskapslov (Småbedriftsforbundet, 2015) og grensene presentert i artikkelen til Sæther (Sæther, 2011, s. 29) gir heller ikke dette to grupper som er store nok til å sammenlignes med tanke på endring midlertidige forskjeller. Ved å bruke kriteriene balansesum under 2,5 mill kr og omsetning under 5 mill kr, får vi en inndeling på 99 små og 23 større selskaper. Av de 23 selskapene har 15 selskaper 10 eller færre ansatte i tillegg til å oppfylle kriteriet for balansesum eller omsetning. Dette gir oss samme gruppestørrelse som ovenfor, 114 mikroforetak og 8 større foretak.

5.4.3. Grense for mikroforetak basert på utvalget

Deler vi inn utvalget etter enda lavere kriterier for balanseverdi og omsetning, få vi to grupper som er mer sammenlignbare. Ved å bruke balansesum under 1 mill kr og omsetning under 3 mill kr, får vi en gruppe på 69 selskaper som er under denne grensen, og de resterende 53 selskapene er over. Her har vi ikke definert en grense for antall ansatte, men kun sett på balanseverdi og omsetning.

Tabell 8: Tabellen viser fordeling av selskapene i utvalget etter kriteriene balansesum under 1 mill kr og omsetning under 3 mill kr.

Mikroforetak			Større enn mikroforetak		
	Antall	i % av total		Antall	i % av total
0%	36	52%	0%	2	4%
0,1% - 5%	11	16%	0,1% - 5%	17	32%
5,1% - 10%	3	4%	5,1% - 10%	6	11%
10,1% - 20%	8	12%	10,1% - 20%	12	23%
20,1% - 50%	6	9%	20,1% - 50%	6	11%
50,1% - 100%	3	4%	50,1% - 100%	1	2%
Over 100%	2	3%	Over 100%	9	17%
Totalt	69	100%	Totalt	53	100%

Når vi deler utvalget inn på denne måten ser vi at 68% av de minste selskapene har endring midlertidige forskjeller per resultat før skatt på 5% eller mindre, mens for de større selskapene gjelder dette 36% av selskapene. Her ser man altså en tendens til at for de aller minste selskapene spiller periodiseringsforskjellene en mindre rolle. Men også i gruppen med disse aller minste selskapene er det en god del selskaper der forholdet mellom endring midlertidige forskjeller og resultat før skatt er større enn 5%. Andelen er mindre enn for de større selskapene, men ikke ubetydelig. Når man i tillegg tar i betraktning at mange av de aller minste selskapene har en veldig lav omsetning, og kanskje derfor ikke er i full virksomhet, kan man ikke konkludere med at betydning av de midlertidige forskjellene er mindre for de minste selskapene basert på disse resultatene.

5.4.4. Korrelasjon

For å se om det foreligger en sammenheng mellom foretakets størrelse og endring midlertidige forskjeller tok vi tre separate regresjonstester med signifikansnivå på 5%. Vi vil først gjennomgå to tester som kalles bivariat regresjon, deretter vil vi gjennomføre en multivariat regresjonstest. De to

bivariate regresjonstestene viser hvorvidt den uavhengige variabelen, enten foretakets resultat før skatt eller eiendeler, forklarer variasjon i den avhengige variabelen, dvs. endring midlertidige forskjeller. Sammenheng (regresjonsligning) og signifikanstesting kan beskrives på følgende måte

$$y = \beta_0 + \beta_1 x_1 + e_1$$

H_0 : det er ingen sammenheng mellom resultat før skatt (x_1) og endring midlertidige forskjeller (y)

H_1 : det er sammenheng mellom resultat før skatt (x_1) og endring midlertidige forskjeller (y)

$$y = \beta'_0 + \beta_2 x_2 + e_2$$

H_0 : det er ingen sammenheng mellom eiendeler (x_2) og endring midlertidige forskjeller (y)

H_1 : det er sammenheng mellom eiendeler (x_2) og endring midlertidige forskjeller (y)

hvor

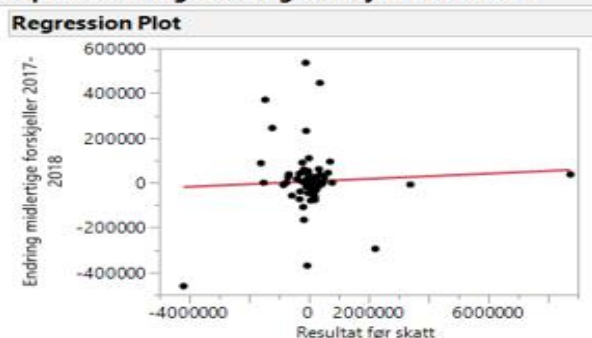
β_0, β'_0 : konstantleddet (skjæringspunktet med y – akse)

β_1, β_2 : stigningskoeffisienten for regresjonslinjen

e_1, e_2 : feiltermen

Resultat fra de bivariate testene er illustrert i figurene under. Sannsynligheten for feilaktig forkasting av H_0 ($\text{Prob} > (t)$), er høyere enn 5% (signifikansnivå) med henholdsvis 52,76% i den første og 66,1% i den andre regresjonstesten. Dette innebærer at vi må beholde H_0 i begge tilfeller, og at testen ikke viser noen sammenheng mellom enten resultat før skatt eller størrelse på eiendeler og endring midlertidige forskjeller for vårt utvalg. Ingen av de uavhengige variablene kan forklare variasjon i endring midlertidige forskjeller.

Response Endring midlertidige forskjeller 2017-2018

Summary of Fit

RSquare	0,003334
RSquare Adj	-0,00497
Root Mean Square Error	104246,3
Mean of Response	5778,262
Observations (or Sum Wgts)	122

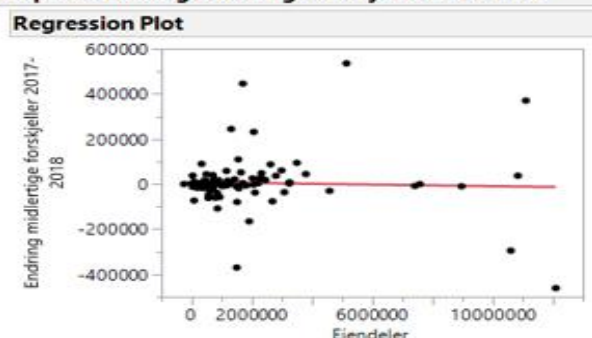
Analysis of Variance

Source	DF	Sum of Squares	Mean Square	F Ratio
Model	1	4362448667	4,3624e+9	0,4014
Error	120	1,3041e+12	1,087e+10	Prob > F
C. Total	121	1,3084e+12		0,5276

Parameter Estimates

Term	Estimate	Std Error	t Ratio	Prob> t
Intercept	5357,4124	9461,364	0,57	0,5723
Resultat før skatt	0,005891	0,009298	0,63	0,5276

Response Endring midlertidige forskjeller 2017-2018

Summary of Fit

RSquare	0,001608
RSquare Adj	-0,00671
Root Mean Square Error	104336,6
Mean of Response	5778,262
Observations (or Sum Wgts)	122

Analysis of Variance

Source	DF	Sum of Squares	Mean Square	F Ratio
Model	1	2103683777	2,1037e+9	0,1932
Error	120	1,3063e+12	1,089e+10	Prob > F
C. Total	121	1,3084e+12		0,6610

Parameter Estimates

Term	Estimate	Std Error	t Ratio	Prob> t
Intercept	8454,5954	11238,16	0,75	0,4533
Eiendeler	-0,001789	0,004069	-0,44	0,6610

Figur 9: Utskrift fra bivariat regresjonsanalyse

Videre gjennomførte vi en multivariat regresjonstest for å teste om de to avhengige variablene (inntekter og eiendeler) sammen kan forklare variasjon i den avhengige variabelen (endring midlertidige forskjeller), og om regresjonsligningen er godt tilpasset det observerte datamaterialet (dvs. regresjonsligningens forklaringskraft R^2 , F- testen). Sammenheng mellom variablene presenteres i en regresjonsligning slik:

$$y = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + e_1$$

hvor y : endring i midlertidige forskjeller

x_1 : inntekter ; x_2 : eiendeler

β_0 : konstantleddet (skjæringspunktet med y – aksen)

β_1, β_2 : stigningskoeffisienten for regresjonslinjen

e_1 : feiltermen

Signifikanstesting er formulert slik:

H_0 : det er ingen sammenheng mellom (x_1, x_2) og y

H_1 : det er sammenheng mellom (x_1, x_2) og y

Regresjonsligningens forklaringskraft - test:

$H_0: R^2 = 0$ (regresjonsligningen er ikke tilpasset det observerte datamaterialet)

$H_1: R^2 > 0$ (regresjonsligningen er tilpasset godt det observerte datamaterialet)

hvor R^2 : determinasjonskoeffisienten

Med regresjonsligningens forklaringskraft - test kan vi si at modellen vår ikke er signifikant fordi signifikansen (Prob > F) er 74,29% (høyere enn 5%) og R^2 (RSquare) er lik 0. Det betyr at det observerte utvalget ikke kan forklares gjennom regresjonsligningen.

Det var ingen signifikant sammenheng mellom inntekter, eiendeler og endring midlertidige forskjeller i modellen. Grunn til det er at sannsynlighet for feilaktig forkasting av H_0 (Prob> (t)) er høyere enn nivået der forkasting aksepteres, dvs 5%.

Source	LogWorth	PValue
Inntekter	0,279	0,5264
Eiendeler	0,069	0,8532

Source	DF	Sum of Squares	Mean Square	F Ratio
Model	2	6519364955	3,2597e+9	0,2979
Error	119	1,3019e+12	1,094e+10	Prob > F
C. Total	121	1,3084e+12		0,7429

Term	Estimate	Std Error	t Ratio	Prob> t	Std Beta
Intercept	9771,7571	11455,37	0,85	0,3954	0
Inntekter	-0,002093	0,003295	-0,64	0,5265	-0,08768
Eiendeler	0,0011411	0,006157	0,19	0,8533	0,025577

Figur 10:Utskrift fra multivariat regresjonsanalyse

Oppsummering korrelasjon: Utfra resultatet fra de tre regresjonstestene kan vi konkludere med at verken størrelsen på resultat før skatt, inntekter eller eiendeler kan forklare noen av variasjonen i endring midlertidige forskjeller i utvalget vårt. Med andre ord, kan det se ut til at foretakets størrelse ikke har noe å si på hvor stor foretakets endring i midlertidige forskjeller er.

5.4.5. Oppsummering forskningsspørsmål 2

Når vi tar utgangspunkt i de ulike foreslåtte grensene for et mikroforetak, fra mikroregnskapsdirektivet, Knudsen og Husaas, Småbedriftsforbundet og Sæther, har ikke utvalget vårt god nok fordeling av selskaper i ulike størrelse til å kunne se på forskjellen i betydningen av periodiseringsforskjellene. Dette kan også være en indikasjon på at de foreslåtte kriteriene er for høye. Dersom man innfører en egen klasse for mikroforetak og egne forenklinger for denne klassen, mister det noe av hensikten dersom nesten hele foretaksklassen "små foretak" er inkludert. Ved å bruke en egendefinert grensen på balansesum under 1 mill kr og omsetning under 3 mill, får vi to sammenlignbare grupper. Det kan se ut som om det er en tendens til at for de aller minste selskapene har periodiseringsforskjellene mindre betydning, enn for de større selskapene, men det finnes likevel en andel selskaper i denne gruppen der periodiseringsforskjellene er betydelige. Basert på resultatene fra dette utvalget kan vi derfor ikke si noe sikkert om hvor en eventuell grense for mikroforetak bør ligge. Regresjonsanalysen underbygger at variasjonen i endring midlertidige forskjeller ikke kan forklares av omsetning eller balansesum.

5.5. Forskningsspørsmål 3: Hva vil det si for finansregnskapets regnskaps-bilde dersom man innførte harmoniserende forenklinger i regelverket?

I den foregående analysen ser vi at de midlertidige forskjellene slår ut svært ulikt i ulike bedrifter og at det ikke finnes noen åpenbar sammenheng mellom verken resultat-størrelsen eller størrelsen på bedriften. En harmonisering av regelverkene vil derfor påvirke bedriftene og dens regnskaps-bilde på ulike områder, på ulike måter og med ulik styrkegrad, uavhengig av størrelsen på bedriften. Vi kan ikke gå i dybden på alt av hva dette vil innebære. Å utarbeide differensierte løsninger utfra typen virksomheter vil åpenbart by på problemer. Da ville det oppstå administrative kostnader i arbeidet med hvilke grupperinger bedriften befant seg i. Siden noe av motivasjonen til forenkling av regelverkene handler om å få redusert de administrative kostnadene er en slik tilnærming ikke aktuell å diskutere.

I teorien beskriver vi noen områder som vi mener det er interessant å se nærmere på. Fordi det diskuteres hvorvidt det er skattereglene eller regnskapsreglene som skal justeres mener vi det er aktuelt å drøfte hvordan dette vil slå ulikt ut i forhold til likviditet, det rettviseende bildet, manipulasjon og årsresultat. Selv om dette ikke er en utfyllende beskrivelse av konsekvensene av en evt. harmonisering, føler vi at det gir et godt grunnlag for å kunne si noe om kompleksiteten i de beslutningene som skal tas rundt en evt. forenkling.

Som beskrevet i teoridelen har Hans Robert Schwencke presentert 3 ulike forslag til harmonisering av regelverkene, der han selv har valgt å legge vekt på sitt forslag C. I dette forslaget fokuserer han på forenkling av 4 ulike og uavhengige områder: avskrivninger, varer, kundefordringer og garantiavsetninger. For å svare på forskningsspørsmål 3 vil vi se nærmere på de forenklingene han foreslår i sitt forslag C, og hvordan dette vil kunne påvirke regnskaps-bildet til bedriftene.

5.5.1. Likviditet

Når det gjelder avskrivninger, foreslår Schwencke at små foretak skulle kunne bruke saldometoden basert på skatteregnskapet. Dette ville i så tilfelle ikke ha noen påvirkning på likviditeten til bedriften da det, også i dag, er denne metoden som ligger til grunn for beregningen av den skatten som skal utbetales.

På de tre andre områdene; varer, kundefordringer og garantiavsetninger, foreslår han derimot at skatteregnskapet bør tilpasses til finansregnskapet. På denne måten vil man bl.a. kunne ivareta bedriftsledelsen sine behov ved styring av økonomien. Men dette vil også påvirke likviditeten til bedriftene. Påvirkningen vil være ulik fra bedrift til bedrift avhengig av om det er utsatt skatt eller utsatt skattefordel som gjør seg gjeldende i deres regnskaper.

Ut fra dataene vi har samlet inn i denne studien har vi også beregnet en teoretisk endring utsatt skatt eller endring utsatt skattefordel for alle selskapene ved å beregne 23% (skattesats 2018) av endring midlertidige forskjeller. Det må nevnes at det ikke er tatt hensyn til eventuelt underskudd til fremføring i beregningen. Tallene viser derfor kun hypotetisk hvor mye de midlertidige forskjellene betyr for selskapets likviditet. Et selskap med utsatt skatt vil ha en likviditets-fordel ved at skattemessig alminnelig inntekt er lavere enn regnskapsmessig resultat før skatt i den aktuelle året, mens et selskap med utsatt skattefordel betaler en del av skatten på "forskudd" fordi skattemessig alminnelig inntekt er høyere enn regnskapsmessig resultat før skatt, noe som kan ses på som en ulempe likviditetsmessig.

Tabell 9: Antall selskaper med endring utsatt skatt og utsatt skattefordel i utvalget

	Antall selskap
Endring utsatt skatt	39
Endring utsatt skattefordel	45
Ingen endring utsatt skatt/skattefordel	38
Totalt	122

I utvalget vårt har 39 av 122 selskaper utsatt skatt. Uten periodiseringsforskjeller, og dersom man bruker regnskapsmessig resultat som grunnlag for skatteberegningen, ville disse 39 selskapene ikke hatt denne utsatte skatten. De ville dermed hatt en større skatt å betale i 2018 og årene før. Av selskapene med utsatt skatt har 27 selskaper endring midlertidige forskjeller i forhold til resultat før skatt på over 5%. Dette utgjør ca 22% av selskapene i utvalget, og disse ville da ha måtte betale betydelig mer i skatt i 2018 og tidligere dersom man ikke hadde hatt periodiseringsforskjeller.

Hvorvidt dette er noe man bør ta hensyn til i arbeidet med en harmonisering av regelverkene, er vanskelig å si. Til en slik vurdering ville det være aktuelt å se dette i en større sammenheng, og i så tilfelle ville det være behov for videre forskning. Men det vi føler kommer tydelig frem i denne undersøkelsen, er hvor forskjellig periodiseringsforskjellene slår ut i de ulike bedriftene, uavhengig av størrelse. Dette mener vi det er viktig å diskutere i forbindelse med innføringen av en evt. forenkling. Vi kommer tilbake til dette senere i kapitlet.

5.5.2. Et rettviseende bilde

NOU(2014:13) har, som nevnt i kapittel 2, lagt begrensninger i Schwencke sitt mandat ved å anbefale at saldometoden ikke bør endres. Begrunnelsen er at de mener at næringslivet innehar gode rutiner for anvendelse av denne metoden og at den derfor har store administrative fordeler. Schwencke er ikke helt enig i begrunnelsen for disse begrensningene. Han hevder at

“saldosystemet ikke fremstår som spesielt enkelt når man tar hensyn til at næringslivet også er forpliktet til å følge regnskapsmessige avskrivninger og regnskapsmessige målinger av gevinst og tap ved salg av hvert enkelt driftsmiddel. Ser man regnskapsplikter og skatteplikter

i sammenheng kan det etter min oppfatning være gode grunner for å justere skattereglene” (Schwencke, 2019, s.16).

På bakgrunn av mandatet han har fått, presenterer han likevel en løsning der skatteregnskapet legges til grunn for avskrivning. I sitt forslag C vil det rettvise bildet fortsette å være ivaretatt på alle områder bortsett fra endringene i avskrivninger, der han foreslår en endring fra finans- til skatteregnskapet og saldometoden. Til tross for at Schwencke argumenterer for at man burde vurdere å justere skattereglene også her, mener han at saldometoden bør kunne sies å være en fornuftig avskrivningsplan i tråd med kravene fra regnskapsreglene når det gjelder gruppen små foretak (Schwencke, 2019, s.19).

Kristoffersen argumenterer også for at saldometoden slik det er i dag, ikke egner seg som avskrivningsmetode dersom man skal forenkle regelverket. (Kristoffersen, 2019) Han skriver at det “gir lite informasjonsverdi for brukerne av regnskapet”, og at det i tillegg bryter med EU- reglene på flere ulike punkter. Han foreslår ulike endringer i skattereglene rundt saldoavskrivningene dersom de skal kunne benyttes.

EU-retten har gjennom mikroregnskapsdirektivet, gitt fullt handlingsrom til å tilpasse finansregnskapet til skattereglene. Det er ingen tvil om at dette er en problemstilling med stor kompleksitet.

5.5.3. Manipulasjon

Risikoen for manipulasjon reduseres av at saldometoden har lite rom for skjønnsvurdering sammenlignet med regnskapsmessige avskrivninger. I de andre foreslåtte forenklingene i Schwencke sitt forslag C vil det derimot oppstå et motiv for å drive regnskapsmanipulasjon fordi det her vil være finansregnskapet som direkte legges til grunn for den skattemessige beregningen. Når finansregnskapet blir grunnlaget for utbetaling av skatt kan bedriftsledelsen se fordeler i å f.eks. manipulere til et lavere resultat for å få redusert skattekostnaden.

5.5.4. Årsresultatet

Der vi beholder regnskapsreglene i harmoniseringen, vil ikke årsresultatet bli påvirket av endringene. I forhold til avskrivninger vil det derimot få betydning. Årsresultatet vil påvirkes fordi saldometoden gir en brattere avskrivnings-kurve enn regnskapsmessige avskrivninger. Regnskapet vil da normalt vise et dårligere årsresultat de første årene etter en investering dersom man legger saldometoden til

grunn. I et selskap med mye eiendeler vil dette kunne utgjøre en stor forskjell. Dette kan skape utfordringer for bedrifter i f.eks en etableringsfase ved at det kan være vanskeligere å få lån.

5.5.5. Oppsummering forskningsspørsmål 3

Fordi vi, i vår analyse, ikke finner en sammenheng som er av betydning, mener vi det vil være vanskelig å trekke ut en bestemt gruppe selskaper der en forenkling av regelverket vil kunne sies å ha tilnærmet lik effekt på de ulike selskapene i gruppen. Dette kunne gjerne være interessant å etterfølge i en videre forskning fordi man da ville ha større mulighet til å studere problemstillingene vi har beskrevet over, ikke for å foreslå en inndeling av ulike type bedrifter men for å få en større forståelse for hvor endringene slår ut mest og hvilke konsekvenser det vil få.

I vårt utvalg er det også en betydelig gruppe selskaper hvor utfallet av midlertidige forskjeller er 0. Mange av selskapene i denne gruppen er blant de minste selskapene i utvalget. I utgangspunktet kan det tyde på at periodiseringsforskjellene betyr mindre for de minste selskapene, men fordi vi også finner selskaper der periodiseringsforskjellene er av betydelig størrelse blant de aller minste, kan vi ikke trekke noen slutning om at det ville være lettere å innføre forenklinger i regelverket for denne gruppen.

Forslag fra EU-kommisjonen i 2009, utredningen til Trond Kristoffersen, artikkelen fra Knutsen og Husaas samt uttalelser fra Småbedriftsforbundet heller alle mot å innføre en ny gruppe for de aller minste foretakene. De har ulike forslag til hvilke kriterier som skal gjelde for å klassifisere et selskap som mikroforetak, og hvilke forenklinger de mener bør gjelde for denne foretaksklassen. Felles for alle er likevel at argumentasjonen går ut på å styrke deres posisjon ved å legge til rette for et enklere og mer kostnadsbesparende regelverk. Schwencke uttaler imidlertid at han mener forenklingene kunne gjelde for alle i gruppen "små foretak" eller, som han skriver, evt. en gruppe som f.eks. mikroforetak. Det er helt tydelig at han ikke ser nødvendigheten av å foreta grupperinger, men åpner likevel for denne muligheten. Analysen vi har utført underbygger denne tankegangen på det grunnlag, at bedrifter i alle størrelser kan se ut til å ha midlertidige forskjeller som utgjør en betydelig eller ubetydelige størrelse. Altså vil en forenkling av regelverket ramme ulikt uavhengig av størrelse.

Et sterkt argument fra de som foreslår en egen gruppe for de minste foretakene, er å tilby et enklere og mer kostnadsbesparende regelverk slik at de får økt sine konkurransefortrinn. Det er ingen tvil om at dette ville gi en administrativ lette for bedriftene. Og dette vil utvilsomt bidra positivt. Men vi ser også, i vår analyse, at noen av de minste bedriftene faktisk har en betydelig størrelse av midlertidige forskjeller. Det er ikke sikkert at en forenkling nødvendigvis vil styrke deres posisjon. Hva om de f.eks.

har gjort store investeringer i eiendeler de første årene? Da vil dette kunne skape utfordringer både i forhold til likviditetssituasjonen og i forhold til årsregnskapet de skal presentere. Vi ser derfor også at det finnes en mulighet for at de vil få svekket sitt konkurransefortrinn overfor større og mer etablerte bedrifter i markedet dersom det foretas grupperinger med eget forenklet regelverk for bare de minste (f.eks. mikroforetak). Schwencke sitt forslag om å innføre forenklinger for hele gruppen av “små foretak” kan være fornuftig bl.a. av hensyn til dette.

Bedriftsledelsen vil ha ulike interesser i utfallet av årsresultatet avhengig av hvilke aktiviteter de skal foreta seg. Dersom de skal søke lån fra en bank, ønsker man at resultatet skal se bra ut, men overfor ligningsmyndighetene vil det derimot være en fordel med et dårlig resultat. Dersom man la saldometoden til grunn i finansregnskapet, ville det gjerne likevel være mulig å bruke supplerende materiale til å fremstille dette på en fornuftig måte overfor långivere og andre interessenter. Det er ikke sikkert at det ville føre til noen ulempe for bedriften.

Mikroregnskapsdirektivet åpner for at mikroforetak skal være unntatt fra plikten til å utarbeide årsregnskap. Dette gir en stor frihet i forhold til EU-regelverket og gir mulighet for medlemslandene til å gjøre de tilpasningene som er ønskelig for disse foretakene. Dersom man la skattereglene til grunn for regnskapene i denne gruppen, kan dette enkelt innføres fordi mikroregnskapsdirektivet gir rom for det. Fra bedriftens perspektiv er det klart at regnskapene vil se annerledes ut, men usikkert om dette vil ha noen positiv eller negativ konsekvens av betydning. Et argument for å vurdere dette kan være betydningen av regnskapene til de minste selskapene, sett i et samfunnsmessig perspektiv. Hvordan disse regnskapene ser ut er ikke nødvendigvis av så stor betydning i denne sammenhengen og da blir det en unødvendig stor administrativ kostnad for næringslivet. Som Erna Solberg gjør et poeng av i Dagens næringsliv så er det ønskelig “at næringslivet skal bruke tiden sin til å gjøre det de kan best, nemlig å jobbe, ikke rapportere unødvendig til det offentlige” (Gjerstad, 2019).

Vi opplever likevel temaet som komplekst og sammensatt. Og når det kommer til hele gruppen “små foretak” er utfordringene større. Fordi det vil berøre mange bedrifter på ulikt vis, så mener vi dette gir grunnlag for videre forskning. Dette vil vi utdype nærmere under “forslag til videre forskning”

6. Konklusjon og ettertanke

Etter å ha besvart våre 3 forskningsspørsmål vil vi her gå tilbake til problemstillingen:

“Hvor mye betyr ulik periodisering mellom regnskaps- og skatteregler for de små aksjeselskapene? Hvilken konsekvens vil en harmonisering av regelverkene som medfører lik periodisering mellom regnskapene, ha for regnskaps-bildet til disse selskapene?”

I den foregående analysen ser vi at de midlertidige forskjellene slår ut svært ulikt i ulike bedrifter og at det ikke finnes noen åpenbar sammenheng mellom verken resultat-størrelsen eller størrelsen på bedriften. En harmonisering av regelverkene vil derfor påvirke bedriftene og deres regnskaps-bilde på ulike områder, på ulike måter og med ulik styrkegrad, uavhengig av størrelsen på bedriften.

Vi mener det er nødvendig å gå dypere inn i regnskapsmaterialet til bedriftene for å finne løsninger på noen av forenklingene. Men kanskje nettopp fordi det slår så ulikt ut og fordi det oppleves som uklart om regnskaps-bildet til bedriftene påvirkes negativt eller positivt, så burde man kanskje åpne opp for en løsning der skatteregnskapet legges til grunn for den gruppen som ligger under EU-rettens kriterier for mikroregnskap. Som nevnt vil dette bidra til et stort kutt i administrative kostnader for næringslivet når det gjelder denne gruppen.

Selv om vår undersøkelse ikke gir godt nok grunnlag for å generalisere resultatet, kan man likevel anta at vår analyse viser tendenser som gir grunnlag for videre forskning på området.

7. Forslag til videre forskning

Gjennom dette arbeidet har vi satt søkelys på hva som kan være aktuelle problemstillinger i arbeidet med å gjennomføre en harmonisering av de to regelverkene. Vi har også fått frem kompleksiteten i en slik prosess og forsøkt å fremstille noen mulige utfordringer.

I videre forskning på temaet kunne en mulig løsning være å gå nærmere inn på de 4 områdene som Schwencke fremhever, og se på disse uavhengig av hverandre (altså gått dypere inn i regnskapene). Gjennom en kvalitativ undersøkelse kunne man også få svar på hva som er viktige elementer å bevare i det finansregnskapet vi har i dag, og hvilke målinger man evt. kunne gå bort fra.

Litteraturliste/kilder

- Dahle, T. (2020). Sammenheng mellom aksjeselskapers resultatregnskap og beregning av deres alminnelige inntekt. Hentet fra forelesningsnotat i Skatte- og avgiftsrett II
- Fallan, L., Fallan, E., & Lund, T. (2019). *Innføring i skatterett 2019 - 2020*. Gyldendal .
- Finansdepartementet (2013, 25.november) *Mikroregnskapsdirektivet*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/sub/eos-notatbasen/notatene/2012/apr/mikroregnskapsdirektivet/id2433399/>
- Finansdepartementet (2017, 12. oktober) *Skattesatser 2018*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/skatte-og-avgifter/skattesatser-2018/id2575161/>
- Finansdepartementet (2020) *Skatter, avgifter og toll 2020* (Prop. 1 LS (2019-2020)) Hentet fra https://www.regjeringen.no/contentassets/6967214730d34b9190923f58f748a2fb/no/pdfs/prp201920200001s0dddpdfs.pdf?fbclid=IwAR1IsIJhvs0CjMLnEN9i2eKOPdU8Jpljxnlgg3d43RD4VFGoWznr0VN_SCc
- Gjerstad, Tore. (2019, 4. september) Ny ordnings kan spare små selskaper for en halv mrd. *Dagens Næringsliv*
- Gripsrud, G., Olsson, U. H. & Silkoset, R. (2016). *Metode og dataanalyse* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm
- Johannessen, A., Tufte, P.A. & Christoffersen, L. (2016). Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode (5. utg.). Oslo: Abstrakt forlag.
- Kinserdal, F (2017). Hva er regnskapsmanipulasjon, og hvordan kan den best avdekkes? *Magma ,tidsskrift for økonomi og ledelse*, 69-78. Hentet fra <https://www.magma.no/hva-er-regnskapsmanipulasjon-og-hvordan-kan-den-best-avdekkes1>
- Knudsen, E. og Husaas, T. (2009) Forenklinger i aksje- og regnskapslovgivningen for små selskaper. *Revisjon og regnskap 2009* (4)s. 17-20. Hentet fra <https://www.revregn.no/i/2009/4/revisjon04-09-8>

- Kristoffersen, T (2019) Norsk regnskapslovgivning: Alternativer til regnskapsføring av utsatt skatt i små aksjeselskap. *Idunn*, 2019 (4), 293-308. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-2871-2019-04-04>
- Kristoffersen, T. (2019). Norsk regnskapslovgivning: skatteregler som regnskapsregler. *Revisjon og Regnskap nr.7*. Hentet fra <https://www.revregn.no/i/2019/7/rr07-2019-a-1417>
- Langli, J. C. (2016). Årsregnskapet (10. utg). Oslo: Gyldendal
- NOU 2015:10 (2015) *Lov om regnskapsplikt*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2015-10/id2425387/?ch=1>
- NOU 2014:13 (2014) *Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/NOU-2014-13/id2342691/?ch=11>
- Pettersen, E., & Gisvoldløkk, J. O. (2015). Regnskaps- og skattemessige forskjeller: Resultatskatt. *Revisjon og Regnskap nr.3*. Hentet fra <https://www.revregn.no/i/2015/3/rr03-2015-1126>
- Schwencke, H.R (2019) *Årsregnskapet og skatteregnskapet. Muligheter for forenklinger - en forstudie*. Hentet fra www.regjeringen.no
- Schwencke, H. R. (2019). Fjerning av midlertidige forskjeller for små aksjeselskaper. *Revisjon og Regnskap nr.5*. Hentet fra <https://www.revregn.no/i/2019/5/rr05-2019-b-1631>
- Schwencke, H.R (2020). Harmonisering av skatte- og regnskapsregler for små aksjeselskaper. *Magma, tidsskrift for økonomi og ledelse*, (1/2020) 38-46. Hentet fra <https://www.magma.no/harmonisering-av-skatte-og-regnskapsregler-for-sma-aksjeselskaper?fbclid=IwAR0Wrr44r0gzBhj9D-IYBSYNE0pjAgrnA9AuJEYtMnmJ1jTfg42oR0rSg0g>
- Skaar, A.A, og Kristensen, R. K. (2019) *Lærebok i bedriftsskatterett* (2.utg) Oslo: Gyldendal
- Småbedriftsforbundet. (2015). *Høringsuttalelse til NOU2015:10 Lov om regnskapsplikt* [Høringsvar] Hentet fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---regnskapslovutvalgets-utredning-om-ny-lov-om-regnskapsplikt/id2438107/?uid=d24325e5-a77d-4043-acbc-bcbe3236ad1e>

- Sæther, H. K. (2011) Forenklede regnskapsregler for de minste aksjeselskapene. *Revisjon og regnskap*, 2011(6)s.29-31. Hentet fra <https://www.revregn.no/i/2011/6/rr06-11-667?fbclid=IwAR0dWoaJU7V6AbA-yrrBf4cxA1CD8iK9dnpEohCSPBMnIl9sDAdMWbSCQbg>
- The European Parliament and the Council of the European Union. (2009). *Proposal for a directive of the European Parliament and of the Council amending Council Directive 78/660/EEC on the annual accounts of certain types of companies as regards micro-entities*. Hentet fra <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0083:FIN:EN:PDF>
- The European Parliament and the Council of the European Union. (2012). *Directive 2012/6/EU of the European Parliament and the Council of 14 March 2012 amending Council Directive 78/660/EEC on the annual accounts of certain types of companies as regards micro-entities*. Hentet fra <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:081:0003:0006:en:PDF>
- Woldvik, K., & Slettmo, R. (2011). Verdivurdering av utsatt skattefordel knyttet til skattereduserende midlertidige forskjeller på forretningsbygg- en analyse av regnskapspraksis. Hentet fra <https://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/3442/thesis.pdf;jsessionid=EF1E24226A08B0F605A984A6AC49C639?sequence=2>

Vedlegg A

Forundersøkelsen

Organisasjonsnummer	Navn	2017		2018		2018	
		Utsatt skatt	Utsatt skattefordel	Utsatt skatt	Utsatt skattefordel	Endring utsatt skatt	Endring utsattskattefordel
988581674	RÅHEIM EIENDOM AS	30 007		22 962			
897096382	LYSBUTIKKEN.NO AS	0		0			
915040438	HAPPY SWEETS AS			Balanseføres ikke			0
934453727	BØMLO FARGE & MILJØ AS			Balanseføres ikke			
913585909	MONDI AS		218 108		141 283		
818037562	PARKETTEKSPERTEN AS			Balanseføres ikke			
916833555	BERGEN KEBAB AS			Balanseføres ikke			0
897111012	TUNGE TING AS		127 668		Fra noter	386 079	
979836910	ELLE OG ELLE AS			Balanseføres ikke			0

Vedlegg B

Organisasjonsnummer og navn på selskaper i utvalget

	Org. nummer	Navn		Org. nummer	Navn
1	919273828	4C INVEST AS	62	991111735	2ND PAGE AS
2	917554579	5ARNS DATA AS	63	920756417	A&K DAGLIG RENHOLD AS
3	921198213	69 BYGG AS	64	947803476	A & B JERNVARE AS
4	918446826	7 FJELL CONSULTING AS	65	982968100	7610 RAMPA AS
5	915606253	8-BITS AS	66	915843018	ABELLO AS
6	820915992	A BYGG & BAD AS	67	994088955	360 GRADER TRENINGSSENTER GJØVIK AS
7	976196015	A SKYRUD SIV ARK AS	68	918745416	3GULV AS
8	884145732	A SUPPORT VESTFOLD AS	69	919983620	ABACON ØKONOMI AS
9	921133030	A.P. PROMONTASJE AS	70	914765730	ABELSEN TØMRERSERVICE AS
10	919469854	A/GSUND AS	71	997857801	A BLOMSTER AS
11	938511683	A/S Plan-Kon	72	998332354	24 RENHOLDSERVICE AS
12	915874150	A1 MILJØTEK AS	73	966727306	A TIL Å GRAFISK DESIGN OG MEDIA AS
13	813732882	A2Z MARKET INSIGHT AS	74	918989331	A3PRO AS
14	987693029	AB BYGG OG EIENDOM AS	75	983102603	929 PRODUKSJON AS
15	915338267	ABC BYGGTJENESTER AS	76	918089241	A.L. MASKIN AS
16	913097300	ABE REGNSKAP AS	77	917041407	2S BYGG AS
17	983949177	ABECO AS	78	844308302	ABC TRAFIKKSKOLE STEINAR MYHRE AS
18	919608811	ABEL TECHNOLOGIES AS	79	994921606	4DIALOG AS
19	913541057	10 & COFFEE AS	80	983767400	3D-RADAR AS
20	996638707	1080 MAP AS	81	913067061	123 BAD AS
21	918616381	123 FLYTTING & TRANSPORT AS	82	990142041	3D VERIFIER AS
22	919902132	123RUBRIKK AS	83	999006434	1T TØMRER AS
23	997518020	180 MOBIL AS	84	917033242	3K BYGG AS
24	998048559	2 NELLIKER AS	85	915618510	A. BAKKE TRANSPORT AS
25	920713378	21ST COMPANY AS	86	985233632	2TAL ELEKTRO AS
26	920426603	24/7 MONTASJE AS	87	918994726	ABC ENGROS AS
27	912978893	2DOGS AS	88	994545507	ABC TAK OG BYGGSERVICE AS
28	919953586	2RE HOLDING AS	89	998456053	ABC HÅNDVERKEREN FRANKIEWICZ AS
29	916122357	300 GRAM AS	90	917418411	A&S BYGG AS
30	920654916	360 WORLD TRAVEL AS	91	817188222	1DEKKBUTIKK.NO AS
31	976114329	3ANGLE AS	92	913094751	ABACUS REVISJON AS
32	817994482	3CONSULT AS	93	917615772	2M&CO AS
33	818334532	3D KLO AS	94	920916562	A B O REGNSKAPSSERVICE AS
34	917847266	3DM SIMTEK AS	95	994827839	AB TRAFIKKSENTER AS
35	916252773	3MT ENGINEERING AS	96	913140125	1B1 GROUP AS
36	993267392	3W CONSULT AS	97	919734337	3 LAB AS
37	915006620	24SEVENFINANS AS	98	989255290	06230 INVEST AS
38	994527932	AB HAGE & GRAVESERVICE AS	99	914014581	150 KRONER AS
39	915665799	ABCALES AS	100	911851679	1-SNEKKER AS
40	918053174	4SEASONS WEDDINGS AS	101	917358346	A.NERSTAD BYGG AS
41	938472912	3T SLUPPEN AS	102	966784962	ABA MARINE AS
42	918488081	2STABILISE AS	103	995880261	A-1 REVISJON OG RÅDGIVNING AS
43	916543166	ABANTI AS	104	996657620	A.S. TRANSPORT AS
44	978658814	3 T STEINKJER AS	105	996170756	2CASA AS
45	916885814	A JOSEFSENS EFTF AS	106	982221773	3 16 TRE SEKSTEN AS
46	935421551	2K MARKETING AS	107	917216800	4VEGGER AS
47	920934307	A&B PLAN AS	108	916804261	ABCONSULT AS
48	919981962	3NOR INVEST AS	109	917546355	2KVIK BYGG AS
49	913942914	1KRM AS	110	921547536	3475 SERVERING AS

50	987727152	4-INVENTORS AS	111	917723818	3D-VIEWING AS
51	998751179	ABK RENHOLD AS	112	994501372	A PLUSS TRAFIKKSKOLE AS
52	914067324	AB-INOX AS	113	916223757	4 - YOU - DUTNJE AS
53	920630804	A.K INTERIØR AS	114	999515606	1001 NATT AS
54	916719515	3D CONSULTING AS	115	990981760	ABS SHOOTING AS
55	991798374	A CONTO REGNSKAP AS	116	982339219	247 CONSULTING AS
56	987591137	ABDELUXE AS	117	981348532	A M HANSEN MASKINERING AS
57	996557219	ABRACADABRAMAT AS	118	897978032	ABO OPPMÅLING AS
58	913631862	A ANDERSEN MASKIN AS	119	986512551	2 RØRLEGGERE AS
59	946981109	ABC METALL AS	120	911634120	2-HAND INTERNATIONAL MACHINERY AND PRODUCTION EQUIPMENT AS
60	913900847	3T MOHOLT AS	121	997831322	A KIDESS AS - KONTROLL OG SERTIFISERING
61	987156384	3DE ARKITEKTUR & DESIGN AS	122	989992406	A4 UTLEIE AS